

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
1. u. M. Viteazul
(Nagypiac tér) 11/a
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNNEK

ZSIDÓ HETILAP

Előfizetési árak:
BELFÖLDÖN
1 évre . . . 250 L.
1/2 „ . . . 130 „
1/4 „ . . . 65 „
KÜLFÖLDÖN
1 évre
Magyarország P. 12.
Slovensko Ck. 75.
Austria . . . S. 18.
Jugoszlávia D. 120.

A mi elégtételünk

Mi az igazság Popescu tűzérezredes ügyében?

Napokon át az egész váradai zsidóság körében nagy izgalommal és megütközéssel tárgyalják azt a kínosnak mondható esetet, mely szerint az oradeai 33 tűzérezred parancsnoka, állítólag az ezred előtt a zsidóságról igen diffamáló nyilatkozatot tett volna. A városban oly hírek terjedtek el, hogy az ezredes a katonákat a zsidók legyilkolására uszította volna, hogy minden zsidót kommunistának nevezett és szent feladatként állította a katonák elé a zsidók szélsőséges üldözését.

A vád igen súlyos volt és a közvélemény nyomása alatt lekiismereti kötelességünknek éreztük, hogy amennyiben ez az eset valóban megtörtént, a megbántott zsidó önértet a legteljesebb elégtételt kapja. Nem akartuk az ügyet nyilvánosságra hozni mindaddig, míg ne vállalnánk érte a legteljesebb mértékben a felelősséget. Éppen ezért lapunk felelős szerkesztője egy másik úr társaságában felkereste az ezredes és a kaszárnyában közölte vele annak a cikknek tartalmát, melyet ellene lapunkhoz juttattak publikálás végett és amely cikk ellene igen súlyos vádakot tartalmazott.

Popescu Constantin Corbul tűzérezredes úr megbízottainkat a legnagyobb udvariassággal fogadta és megdöbbenéssel hallgatta végig a panaszok árját, melyet ellene felhoztak. Az ezredes a leghatározottabban tiltakozott az ellen, mintha ő a zsidók ellen uszított volna. Tekintettel arra, hogy politikai pályán is működött — sőt prefektus is volt — tudatában van annak, hogy Románia jövőjét csakis az összes erők együttműködésével biztosíthatják.

Ő nem antiszemita, melyet igazolhat azon zsidó ismerőseivel, kikkel Bucarestben most is szoros érintkezést tart fenn.

Az ezredes kijelentette még, hogy az egész ügyben a valóság az, hogy a kommunizmus ellen tartott beszédet a katonaság előtt és hogy félre nem érthetően csakis az ellen beszélt, szösz szerint lediktálta azon ominózus beszéd tartalmát, melyet a katonák előtt elmondott és amelyet itt teljes egészében az alábbiakban leközlünk:

„A kommunizmus a mai idők legnagyobb betegsége, mely az emberi civilizáció megsemmisítésére és a népek elnyomításához vezet. A háború előtt létezett egy óriási birodalom, melyben a nap sohasem nyugodott le, ahol egyike a legfejlettebb civilizáció létezett, és az összes lakói ezen birodalomnak, kezdve a legnyomorultabb paraszttól, a legmagasabb méltóságig elégedetten élt. Az idegen elemek, kiknek semmi összeköttetésük nem volt sem a földdel, sem az országgal, kiaknázva a háború utáni zavaros viszonyokat, elhomályosították a hiszékeny emberek elméjét olyannyira, hogy ezen szelid és tisztességben felnevelődött jámbor nép egymás ellen fordította fegyverét, anélkül, hogy tudta volna: miért?

Ezen emberi gyengeségből profitáló következményeképp, telforgatták az évszázadok óta fennálló birodalomban minden társadalmi rendet, megsemmisítették az ottan szépen fejlődő kulturát. Visszasüllyesztették egy évszázaddal Oroszországot és több mint száz millió embert a legkétségbeesettebb helyzetbe sodorták. Épp így Romániában is azok, kik idegenek az országtól, kiknek ezen haza földjében nincs semmi összefüggésük és nem ontották véruket ezen haza földjéért, igyekeznek megzavarni a gyengébb feifogású elemek elméjét, hogy átplántálják a szomszéd államba isveszélyes tanaikat. Bárki lenne az, aki megki-

sértené megingatni a nép lelkében a törvények és hatóságok iránti bizalmat, bármily hitű és bármilyen eredetű legyen az, nincs joga élni Romániában, a nyugodtan és megértően élni akaró lakosság közepette. Óvakodjatok tehát ezen elemektől, mert ezek elidegeníteni igyekeznek benneteket országotoktól.“

Örömmel állapítottuk meg a rendelkezésünkre bocsátott dokumentumokból, hogy az ezrednél levő zsidó katonák az ünnepekre előírás szerint szabadságoltattak és tekintettel arra, hogy mielőtt még az ellene szóló támadó cikk megjelent volna, felkerestük, lapunk előzékenységet úgy óhajta viszonzni, hogy azon gyakorlatra behívott zsidókat, kiket csak néhány nap mulva bocsájtott volna el, azonnal szabadságolja.

Azon zsidó katonáknak, kik fegyelmi vétséget követtek el, a további büntetést elengedi és az ünnepekre teljes szolgálatmentességet biztosít nekik is.

Egyidejűleg azon meghatalmazást adta az öt felkereső uraknak, hogy ha bármily olyan eset jutna tudomásukra, melyet a zsidóságra, vagy a parancsnoksága alá tartozó katonákra sérelmesnek tartanak, forduljanak bizalommal mindenkor hozzá, mivel faji vagy vallási különbözőséget nem ismer, kizárólag csak akkor, ha az állam vagy a mai fennálló társadalmi rend veszélyeztetését látja.

Visszaemlékezünk II. Károly király öfelségének hazaérkeztekor hangoztatott szavaira. Mint demokratikus uralkodó kijelentette, hogy nem ismer faj és osztálykülönbségeket. Természetes tehát, hogy a magasrangú katonatisztek tartoznak mindenben követni legfelsőbb Haduruk parancsát.

Az ezredes kijelentését a zsidó közvélemény megnyugvással fogadhatja. Sokkal jobban örvend annak, ha a rémhírek autentikus helyről erélyesen megcáfoltatnak, mintha újabb nyilatkozattal a kedélyek még jobban nyugtalanodnának.

A zsidóság mindenkor elvárja, hogy a zsidóság vérével és adójával is fenntartott intézmények vezetői tudatában legyenek hivatásuknak és pártatlanul járnak el vele szemben. Kétszeresen kötelessége ez a hadseregnek, melynek az ország külső ellenséggel szembeni megvédése mellett főfeladata, hogy a belső rendre is feltétlenül ügyeljen. Oradea város zsidósága megnyugvással veheti tudomásul Popescu ezredes úr nyilatkozatát és reméljük, hogy ez a nyilatkozat belső tartalmánál fogva, azt a megértést és nyugati szellemet követi, mely ezt a várost a múltban mindenkor jellemezte.

Különös miniszteri rendelkezés

Costachescu román közoktatásügyi-miniszter egy átirattal fordult az egyetemek dékáni karaihoz, hogy bocsássák rendelkezésére az egyetemeken alkalmazott zsidó egyének névsorát a zsidó diákok névlistájával együtt. Az átirat nem terjed ki semmi közelebbi utasításra és felvilágosító intézkedésre sem, és így az egyetemi körökben csakugy, mint Románia egész zsidó társadalmában élénk nyugtalanságot keltett a miniszteri rendelkezés.

A hivatalos zsidó körök egy hallgatag numerus-clauzus intézkedést vétek az átiratban látni. A Zsidó Palramenti Club egyik vezetőjének intervenciójára a közoktatásügyi-miniszter nyilatkozatában kijelentette, hogy semmilyen nyugtalanodásnak alapja nincs, minthogy a pontos statisztikára egy felállítandó zsidó vallási katedra céljából van szüksége.

Magunk részéről hozzá fűzhetjük, hogy a szükség miniszteri nyilatkozat éppen annyira homályos, mint amennyire hihetetlen, mert nem tudhatjuk, mi készítheti a közoktatásügyi-miniszter urat ilyen előzékenységre. Az okát tudjuk, és biztosra vesszük, hogy nem jóindulatból teszi.

Ünnepi üzenet a kormányhoz

Elmultak a Ros-Hasonoh nagy napjai, a maga félelmetes nagyságukban és előtűnk Jomkippur szentségének súlyos döbbenete.

A világ birája ítéletet tartott népek és királyok felett, ez a nap a számotadás, a felelősségrevonás nagy napja volt, s ez a nap volt a lelkiismeretek, az önmardosások hangos ébredésének napja.

Ezen a napon odakiáltjuk mindazoknak, akik gyűlölnék bennünket, akik felgyújtják házainkat, akik megrendezik, végrehajtják és eltűrik a pogromokat, akik az elmúlt évek alatt kifosztottak, megsarcoltak és koldusbotra juttattak bennünket, akiknek a zsidó gyász az örömük, akiknek a zsidó vér a részegítő italuk, akiknek a zsidó szenvedés az ujjongásuk, odakiáltjuk mindezeknek:

Bennünket nem lehet megsemmisíteni, mi felémelt jövel, azzal a daccal, amelyet évezredek mátyomsága acélosított meg bennünk, fogadjuk azokat a csopásokat, amelyek az utolsó évtizedben értek bennünket és vegyék tudomásul azok, akik üldöznek bennünket, hogy nem szunnyad és nem alszik Izrael őrzője.

Zelea Codreanu, Danilescu, Berinde, Totu és Dumitrescu és mindazok, akik telhetetlen nacionalista mámorukban ennek a szép jövőjü, ennek a vezetésre hivatott országnak a sírját ássák, akik az örvény szélére vitték már eddig is ezt a forrongó országot, oh ezek nem fognak ezután sem nyugodni. . . . Mi tudjuk, hogy a suceavai és borsai rémnapok a templomgyújtogatások után új és új rémségek fognak következni, mi tudjuk, hogy a megvadult antiszemitizmus új és új botrányokkal fogja gazdagítani ennek a botrányokban különben sem szegény országnak krónikáját és fogja gazdagítani a zsidóság mátyr-történelmének véraztatott lapjait. . . . Mi tudjuk mindezeket és mégis valami fenséges nyugalommal, valami biztató — szinte érthetetlen — derűvel várjuk a jövőt.

De mégis-mégis csak tisztességes, becsületes állampolgári kötelességünket teljesítjük az állammal szemben, mikor legszentebb napunkon, az Istenhez való felemelkedés és megtisztulás óráiban kérve-kérjük és óva intjük és figyelmeztetjük a kormányt: *Vessenek véget egyszer és mindkorra Romániában az antiszemitizmusnak, mert itt Oroszország torkában, a bolsevizmus torkában nem szabad a tűzzel játszani.*

Mit tudják azt Cuza és társai, hogy az eldobott csóva, kit gyújt meg és hogy mily magasra fognak felszökkenni a lángok, amelyeket az antiszemita fáklia csóvája meggyújtott? Mi tisztán látjuk, hogy ez különösen a mai rettenetes gazdasági helyzetben, amikor a társadalomban, amelynek ellentálló képességét legyengítette a meddő és kudarcos küzdelem a mindennapi létfenntartásáért, oly viharokat szülhet, amelynek megfékezése és lecsendesítése a kormány és az államhatalom erejét meghaladja.

Azoknak szól ez az ünnepi üzenetünk, akik kezeikben tartják az ország sorsát. Ezt az országot, ezt a tejjel-mézzel megáldott Kanaánt nem lehet az antiszemitizmus harcterévé aljasítani,

ennek az országnak munkára, tökére, vállalkozási kedvre és bizalomra van szüksége, nem pedig önérdékből üzött és kormányhatóságilag sugalmazott antiszemita demagogiára.

Saját jól felfogott érdekében figyelmeztetjük tehát a kormányt; Németországban, ime a társadalmilag legjobban kiegyensúlyozott Németországban előretörték a szélsőséges elemek és egész Európa reszket a bolsevizmus rémétől. És tudjuk jól, hogy Oroszország olyan gazdasági harcot indított el Európa ellen, amelynek párja eddig még nem volt a történelemben. Már pedig ha a kormány Cicero-ként elakarja mondani magáról, hogy esküszöm, hogy megmentettem a hazát, akkor elsősorban és legsürgősebben némitassa el, némitassa el örökre az antiszemitizmus Catillináit s akkor önmagától, minden külső beavatkozás kényszere nélkül megoldást nyer Nagyrománia jövője abban a perspektívában, mint amelyet ennek az országnak dolgozó polgársága, józan és toleráns parasztsága a sorsot valóban megérdemel.

Myb.

Heti glosszák.

Magyar antiszemita Németországban.

Tudjuk, hogy illuziót rontunk vele. Vannak még naiv lelkek, kik nem hiszik el azt sem, amit saját szemükkel látnak. Ezeknek írjuk a következőket. Egy előkelő váradi családból származó fiatalember (neve F. I.) elment Münchenbe, a Technische Hochschule-ba hogy — ott a sörfőzési-szakon képezze magát. Ő mondja el, hogy a müncheni főiskolai-antiszemita fővezérei azok a magyarországi ifjak, kik ott végzik tanulmányaikat. Magyar egyesületükbe nem vesznek fel zsidót és mindenütt megfigyelik őket. Vezetők: Báró Dániel Tibor és Jankovich István, de vannak még számosan. Hiába írja az „Egyenlőség” hétrétegnyedő cikkeit, hiába írja az összes pesti disz-zsidókkal az ünnepi cikkeket, ők terveznek és mégis a fiatal báró úr végez. Értsük meg jól! Ez nem a pesti egyetemen van, ahol numerus-klauszra a törvény, hanem Németországban, mert még ott is ők a fővezérei, a gyűlölködő szélsőséges antiszemita mozgalomnak. Képzeld el F. I. váradi ifjú lelkivilágát, aki már az utolsó tíz évben serdült érett ifjává, hogy miképp fog szeretettel gondolni arra az országra, melynek nyelvét beszéli ugyan, de reprezentánsai kiken keresztül az országot megismeri — báró Dániel Tibor, Nem kell ide sok kommentár. Beszél ez az eset magától is. Szükségtelen színezni, Csak az nem érti meg, aki nem akarja.

Néhány nyílt szó.

„La Nation Romaine” a román kormány hivatalos külpolitikai lapja. A lap egyik cikke legutóbb az országban előfordult zsidóellenes kilengéssel foglalkozik. A cikk szerint az elkeseredést a váltotta ki, hogy a parasztnak nincs elég pénze, hogy a kisajátítás által szerzett földeket megműveljék. Ha külföldről nagyobb tőkék érkeznek az országba, akkor megszűnnének az elégedetlenségnek ezen kitérésai. A román sajtó rámutat, hogy Vaida-Voivod belügyminiszter is azt mondta egy újságíróknak, hogy ha a világ zsidósága Romániának hitelekkel nyújtana, akkor Romániában megszűnnének a kilengések a zsidók ellen.

Megszoktuk már a nagyhangú kijelentéseket. Amikor fejünk fölött gyújtják házainkat, beszágnak koponyáinkat és az adóprás megnyomorítja életlehetőségeinket, a kormány nem kéri kijelenteni, hogy megvéd a mindenkorai támadások és brutáltságok ellen és egyenjogú polgárainak tekint bennünket.

A nagypapa menyországba jut

Chassidikus legenda.

Irta: WEISZ SÁMUEL

Rabbi Jiszroel Balsemtov-ról hallottam a következő érdekes történetet:

Mint ismeretes, a nagy Balsemtovnak nagyon sok tanítványa volt, kik chassidjai lettek. Egyik tanítványát I-ten nagy gazdagsággal áldotta meg. Bár messze lakott nagyrabecstől mesterétől, nem mulasztott volna el egyetlen Jom-Kippurt sem, hogy ne Mezibeszben, a rabbijánál töltsen. Annak idején vasut még nem volt, tehát kocsi volt kénytelen megtenni a hosszú utat. Még jóval Roshásána előtt kellett megkezdje, hogy Jom-Kipurra Mezibeszbe érjen. Otthagyva minden üzletét, hetekig rázódot szekerén, csak hogy a szent napot rebbejénél tölthesse. Így történt ez évről-évre.

Egy ilyen ut alkalmával, nem messze Mezibeszben, egy lakatlan helyen balesete történt. Megdöglött a lova. A közelben nem volt falu, hogy lovát pótolhassa, kénytelen volt otthagyni szekere és gyalog folytatni útját. Ez még nem aggasztotta volna, ha legalább gyalog ellehetett volna Mezibeszbe elérnie. Jom-Kippurhoz már csak három nap hiányzott és hogy az utat gyalog megtegye, legalább öt nap kellett. Ő azonban nem csüggedett el, nem sokat gondolkozott, meggyorsította lépteit és neki vágott a nagy utnak. Mindegy — gondolta magában — megpróbálja. Hátba sikerülne fog Mezibeszbe Jom-Kipurra elérni.

De minden igyekezete és erőmegfeszítése dacára, nem tudta Mezibeszbe elérnie, hanem Mezibesz előtt levő faluban utolérte a Jom-Kipur. Tovább már nem mehetett.

Miután tudakozódott, hogy hol lehet imádkozni, megdöbbenve tudta meg, hogy a faluban összesen három zsidó lakik, de közülük egyike sem maradt otthon, mivel a falunak zsidó temploma nincs és mind családotól Mezibeszbe mentek, hogy a nagy Balsemtovnál töltsék a szent Nagy Napot. Nagyon elkeseredett, még életében soha nem történt meg, hogy Jom-Kipurkor templom és minjan nélkül imádkozzon. De már nem segíthetett magán. Kibérelt magának egy szobát, hogy ott mondhasse el a Jom-Kipuri imákat. Növelte elkeseredését, hogy machzert sem hozott magával, mivel azt a múlt évben Mezibeszben hagyta és így kívülről mondhatna csak el azokat az imákat, amelyekre még emlékezett. Forró főhásszal és zokogó sirással mondta el a Kol-Nidré és a mááriv imát. Fájdalmában egész éjjel nem aludt. Még alig kezdett kiábrándulni és már

Sohasem kapunk őszinte szavakat, mindig csak szépen hangzó frázis tömegekkel bátorítanak.

„Megnyugtató” tehát az a nyilatkozat, ami az utóbbi napokban Románia hivatalos fórumairól elhangzott. A nyilatkozat valóban őszinte volt. *Őszinte és tiszta.*

Mindeddig a román hivatalos körök egyenesen letagadták, mintha itt Romániában antiszemita mozgalom volna és a zsidóság szenvedne ettől. Most aztán fordulat állott be és hivatalos helyen kijelentették: *igen, Romániában széles antiszemita mozgalom dúl.* Így mondták ezt hivatalos helyen és még hozzá fűzték az antiszemita mozgalom: *oka a súlyos gazdasági helyzetben keresendő.*

Nos zsidók — folytatja az őszinte és tiszta nyilatkozat — ime feltártuk előttetek a csupasz valóságot, de megismertetjük veletek a megoldás gyógyszerét is:

Pénz kell!! adjon a külföldi zsidó tőke pénzt, adjon kölcsönt és mi gondoskodunk, hogy a nyugati államokhoz hasonlóan, nálunk is megvédve legyen a zsidóság, a rablás, gyújtogatás és gyilkolás veszélyétől.

Külföldi zsidó tőke nélkül azonban nem garantáljuk. Nem, enélkül nem megyünk bele a nyugatias rend játékába.

Ez valóban őszinte és nyílt kijelentés! No zsidók, most már az is rajtatok mulik, hogy lesz-e rend Romániában...?

A zsidó tüdőbe tévedt golyó...

Györteleken történt az alábbi eset. Nem számoltak be róla a lapok, nem keltett különösebb feltűnést, csak a zilahi telegrafista kopogta le megszokott egyhangúsággal: *Salamon Miklós a kórházi ágyon kiszenvedett... Így történt.*

Aztán senki sem törődött többet vele, csak egy györteleki házban valaki keserű jajjal beleszakitott a ruhájába.

Nyári éjszaka volt, amikor a történet elkezdődött. Györteleken a román tanító három diák tár-

Ingyen harisnya

LEITNERNÉL a

„Hófehérke” harisnyaházban

Sas palota Piața Unirei 4.

12 készpénzért vásárolt cikk összértékének $\frac{1}{12}$ rész arányában

Ugyanott **BIZALOM** könyveskére is vásárolhat.

Szombaton csak este nyitva.

saságában vadászni ment. Szép volt az este és szép volt akkor az élet. Talán Salamon Miksa is érezte ezt és mélyen a tüdőjére szivta az augusztusi éjszaka lanyha levegőjét. És csodálatos, ahogyan megtelt a tüdeje, megcsuklottak térdei is — és véresen esett össze, ezen az augusztusi éjjelen... Véletlenül történt az egész. Igazán véletlenül; a tanító kezében eldőrdült a fegyver és azok az apró furcsa vasgolyók oda menekültek a Salamon Miklós tüdejébe.

Nemes vad volt ez... de elvérzett... Aztán jött a kórházi ágy, a boncolás és az megszokott egyhangúsággal kopogta le a szavakat, amelyek egy embersorsot jelentettek, egy zsidó sorsot, egy drága zsidó élet sorsát, egy zsidó tragédiát...

Igen, hiszen véletlenül történt az egész.

אתרוגים
קורבים
והדסים

LEGOLCSÓBB

Ráth Hermannál

Str. Nicolaie Iorga 23.

ÜNNEPEKRE

Női férfi kabátok tren-coathok

vegytisztítása és festése

megkezdődött

VÉGH-nél

TELEFON: 217

Felvételi helyek: Bémer-tér 2. Lilliom-u. 5.

hozzá fogott a reggeli imához, amit szintén nagy áhitattal és sirással mondott el.

Bár nagyon lassan és imájának minden szavát hangsúlyozta, mégis kora délutánig minden imát elmondott, amelyre kívülről emlékezett. Elgondolkodásában, — egyedül lévén — elaludt és mély álomba merült. Azt álmodja, hogy meghalt. Végig álmodja, amint elvégzik a halotti szertartásokat, zsidó rítus szerint, azután sirba fektetik. Ugy érzi, hogy már harmadik napja a sirba fekszik és senki sem törődik vele. Nagyon bosszankodott és magából kikelve kezdi kiabálni:

„Hát itt van az az Igazságos Világ, amit egy egész életen át hangoztatnak. Hiszen én már harmadik napja meghaltam és felém se néznek. Egy egész életen át az I-ten parancsait végrehajtottam, azért nekem a mennyország jár, ha pedig bűnöztem, úgy itélkezzenek felettem és küldjenek a pokolba. Itéletet akarok!”

Amint ezeket kiabálja, bekopogtat hozzá egy idegen és szól: Arra figyelmeztetek, hogy itt nem lehet kiabálni és erőszakoskodni. Türelemmel ki kell várnod, amíg a nagy ítélőszék elé visznek.

Erre szembe száll és még hangosabban kiabálja: „Én egy percig sem várok. Vigyének már is az Itélőszék elé. Még ha a pokolba is küldenének, sem akarok itt maradni.”

Az idegen a kezénél fogja és viszi. Vitte-vitte hegyeken, völgyeken át, míg egy nagy hegyhez értek. Az idegen hirtelen eltűnt és ő magára hagyva, ott maradt a nagy hegyen. Amint menedégl őszszetalálkozik egy ősz öreg emberrel. Az öreg mosolyogva fogadja.

— Hát te mit csinálsz itt?

Erre elmondja neki történetét és hozzá fűzi: Nem hittem, hogy itt, ahol az „Igazságos Világ” van, olyan igazságtalanságok menjenek végbe.

— Halgass! Én már negyven éve vergődöm ezen a hegyen és senki sem törődik velem.

— Ha te már negyven éve vagy itten, akkor bizonyára tudod, hol van az Itélőszék.

— Tudom. De ha el is viszlek, nem érsz vele célt. Oda meghívás nélkül, senki ember fiát nem engedik be.

— Vigyél csak oda. Én nem tűröm, a velem esett igazságtalanságot.

Az öreg megfogta és elvezette egy nagy emeletes ház elé.

— Itt van az Itélőszék. Próbálj bemenni, ha tudsz.

— Belépett az előszobába, de a belső ajtókat mind zárva voltak. Addig kopogtatott, dörömbölt, míg kinyitották neki az ajtókat.

Amint belépett, látja, hogy bent dolgoznak. Mindenki előtt vaskos kötetek, melyekben jegyezgetnek.

Be sem várta, hogy hozzá forduljanak, odaszól: Azért jöttem, hogy itélkezzenek felettem.

Megkérdezik a nevét és kiadják a parancsot, hogy vegyék elő a könyveket, melyekben az ő életlefolysát bejegyezték.

Következőket olvassák; Ekkor meg ekkor, ezen és ezen a helyen, ezt a bűnt követték el. Bevallod? Pontosan emlékezett a bűn cselekvésére és bevallotta. *Igaz.* Sok-sok bűnt soroltak elő, melyekre mind emlékezett. Miután azt a könyvet bevégezték, előszedtek egy másik könyvet, mely nagyságában egyenlő volt az elsővel. E könyvben a jótettek voltak feljegyezve. A két könyvet egy nagy mérlegre helyezték és csodálatosan, a két könyv egyenlő súlyu volt. Tanácskozára ültek össze és arra az álláspontra jutottak, hogy miután a bűn nem ellensúlyozza a jótetteket, kiadnak neki egy menyországba szóló jegyet. De nem küldenek vele senkit, aki elvezesse. Ha egyedül meg állja, úgy az ő szerencséje lesz.

Nagyon megörvendett magában. Hiszen neki több nem kell. Majd megmutatja az öreg, hol van a menyország.

Átvette a menyországba szóló jegyet és kiment felkeresni az öreget.

Az öreg künn várta és ő örömtől megtelve odakiáltja:

No látod öreg. Kaptam egy jegyet a menyországba.

Az öreg elkapja a jegyet és elszalad vele... Megijedten és kétségbeesetten zokogott. Közben felébredt.

Már esteledett. Megdöbbenve gondolt vissza álmára. Érezte, hogy álmának mélyebb jelentősége van. Alig várta, hogy muljon el a Jom-Kipur, hogy Mezibeszbe mehessen és Mesterének elmondhassa álmát.

Másnap, miután Mezibeszbe érkezett és a Balsemtovhoz ment, a Rebbe be sem várva, hogy elmondja neki történetét, e szavakkal fogadta:

„Jól becsapott téged az öreg a hegyen...” És a rabbi folytatta: Az az öreg, a te nagypád volt, aki ez előtt negyven évvel halt meg. Azóta nem tudott Tikunhoz jutni. I-teni Gondviselés volt, hogy ne tudjál elérkezni. Mert elkeseredettségedben, sokkal többet tudtál elérni imáddal, mint ha templomba és minjennel imádkoztál volna. A te áhitatos imáddal elérted azt, hogy nagypádat becsapottak a Gán-Edenbe...”

Váradai akció a szerencsétlen oroszországi zsidóság segítségére

Fuchs Benjámín oradeai főrabbi felhívást kapott a napokban Frankfurt-am-Mainból, melyben arra kéri, hogy indítson akciót, hogy innen 5 kilós lisztes csomagokat küldjenek az „Israelit“ által megadandó címekre Szovjetországba. Hirtelenébe nem érthetjük meg, hogy a szovjetkormány, mely annyi gabonát exportál, arra szorítaná lakóinak egyrészt, hogy 5 kiló lisztért külföldi segítséget vegyen igénybe. Tény az, hogy nem tudjuk, van-e benn Oroszországban éhínség, avagy nincs? De kétségtelen az, hogy a válsós zsidóság és annak vezetői, a rabbik, funkcionáriusok keserves bánásmódban részesülnek, épen úgy, mint a többi vallások képviselői. Bizonyára ezek segítségére fordul a felhívással az a néhány autoritás, kik a főrabbihoz a levelet intézték.

Tekintettel arra, hogy Romániából csomagot küldeni Szovjetországba nem lehet, pénzügyi intézkedéseket kell tenni, melyet azután illetékes helyre juttatnak, hogy onnan a csomagokat expedíriák.

A frankfurti „Israelit“ című zsidó lap szívesen szolgál *direct* címezzel is. Városunkban a gyűjtést Mittelmann Jakab hitközségi elnök vezetésével, a hitközség vezető tagjai végzik.

Mi is felkérjük el barátainkat, kik az össz-zsidóság szenvedéseiről mindenkor érdeklődéssel és részvétellel voltak, hogy juttassák el pénzügyi adományait az orth. izr. hitközséghez vagy Fuchs Benjámín főrabbi urhoz.

Éhező, szerencsétlen, a szovjet fojtogató kezét súlyosan érző vallásos családokról van szó, kik az éhhalál küszöbén fordulnak jajkiáltásaikkal a világ zsidóságához, bár ezzel is életüket kockáztatják.

A magyar fehérterror egyik banditájának szörnyű halála

Egy autó roncsai alá szorítva, a felrobbant benzín és lőpor máglyáján égett halálra Budaházy Miklós nyugalmazott százados, a magyar fehérterror egyik banditája. Ugy látszik a halál szörnyősége akarta kiegyensúlyozni azokat a gázságokat, amelyek még életében száradtak a lelkiismeretére. Budaházy Miklós nevét még ma is rettegés lengi körül. Könyörületet nem ismerő kegyetlenségei, amelyet csak a zsidókkal szemben érvényesített, még ma is élénken elevenednek fel halála alkalmával. A sajtó sebek véresen szakadnak fel az emlékezés alkalmával és még látni lehet a kancsukák véresre sebzett nyomát a zsidó testeken. De nem csak az élők azok, kik szörnyű életének emlékét őrzik. A temetők nedves talaján sorakozó síremlékek is, beszédesen emlékeznek. Emlékezik mindenki aki csak egyszer is hallotta nevét, de az emlékezősek mindegyike keserű izt kerget a szájszögletekbe. Csak az utolsó tény — ez a halál — puhítja meg egy kevéssé a kemény vonásokat és erősíti meg az örök igazságszolgáltatásba vetett mély hitet, tul minden emberi gyarlóságon.

Chajim Nachman Bialik

Irodalmi munkásságának 40 éves jubileumához

Mikor Bialik hét évvel ezelőtt 50-ik születésnapját ünnepelte, akkor Zámán Snéour, a héber költő, a líszteletére szerzett himnuszában elmondta, hogy a héber géniuszt mint királyt és mint menyasszony siet szerelmes jegyesehez dalaival ifjúságának ujjitójához, Bialikhoz és viszi a zsidóság aranyuszályát, hogy az ünnepeit „jegyeset“ fogadják és megáldják! . . .

Bialik meg is érdemelte az egész zsidóság rajongását és szeretetét, mert ő az Ujkor elismert legnagyobb héber költője. Szébb héber nyelvezettel, stílussal, gondolatbőséggel és párosszal Bialiknál csakis a próféták irtak. Művei fordítás által sokat veszítenek jellegzetes, eredeti szépségükből és talán emiatt nem kapta még meg az irodalmi Nobel-díjat. Igazságszeretettel a mindennapi életében és műveiben a prófétákat követi. Mint a híres tudós S. D. Luzatti, ő is utilitarizmust prédikál az irodalomban és nem hódol a l'art-pour-l'art szentségének. . . Szerinte az irodalomnak utmutatóként az emberiség szolgálatában kell állnia. Remek verseiben irányít, tanít, ostromoz, megmutatja a szépet, a jót és beoltja a hagyomány-, nemzet- és haza iránti hűséget.

Buzdítja a zsidó népet a palesztinai munkára és óvja a csüggedéstől. „Ha falakat tetőig nem emeltek - Elég ha csak alapot raktatok“ Továbbá: „Oh, ne mondjátok kicsinyek vagyunk - Hisz őseink nagy Istene velünk“. Még a vándor madár Palesztinából való tavaszi visszatérése is észbe juttatja szent honát és érdeklődik: vajjon Cion testvérei, kik néma könnyel vetnek, aratnak boldogak-e? Ő a gáluti ellenségek közti zsidó bolyongását céltalannak hiszi, mert boldogsága csak ősei országában képzelhető el, ahol nem vet bogáncst, nem fáradzik hiába és földjében munkája gyümölcsét találja. Ahol elég napfényt, melegeget és szabadságot lel, hogy reményei feléledjenek és célra törekedjenek. Bialik szerint a Bét-hamidrás, a benne uralkodó Tóraszellel által, az ősi csoda forrás, amelyből őseink erőt, enyhülést, vigaszt, bizodalmat és türelmet merítettek, hogy vallásukért mindenüket feláldozzák, erős sziklavár, ahová őseink legbecesebb kincsüket, néplük ősi és jövői hatalmát, a Tórárt elrejtették.

Egyik legszebb epikus költeményében „Há-mátmid“-ban Rembrand ecsetével festi le a szorgalmas éjjel-nappal a templomban tanuló talmudistát. Ebben olyan szeretettel emlékezik meg a jesiva boherről és romantikus szépséggel örök emlékként, mint hőst rajzolja élénk, jótékony hatást gyakorolván a többi zsidó írókra, akik a zsidó vallást és ennek hivatát addig teljesen félreértették.

Dalaival Bialik új fényugarakat hozott a héber irodalomba. Téli balladájában a telet hófehérségével mint boldogítót és ünnepet üdvözli. Öldöklő dala a világirodalom gyöngyei közé számíthatók. Bennök jeremiadusokban elpanaszolja a költő az 1903-ban Kisenevben történt pogromok borzalmaságait. Egész haragjával kel ki az embertelen pogromisták ellen, akik a Kájin bélyeggel a homlokukon, véres fergeteként pusztítottak: de elégt szemrehányásokat tesz a megszeppent, a megtámadt zsidóknak is, mert nem védekeztek eléggé, pedig a nem-szolga lelkű, karddal kezében küzd és hal meg. E gáncsok nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a későbbi orosz pogromokban a zsidók már nagyon sokszor sikerrel szálltak szembe a pogromistákkal. Bialik népdalai szintén örökértékűek.

Nagy lírikusunk évek óta Tel-Avivban él, ahol a legnagyobb tiszteletben részesül. Háza az ottani zsidóság szellemi központja. Vezetője a legnagyobb héberkönyvkiadó vállalatnak. Mint Áchád Háám hive, aki mondta: a szombat inkább őrizte meg a zsidóságot, mint a zsidóság — a szombatot, ő is teljes lélekkel küzd a szombat szentségének megőrzésére. Alapítója, vezetője a palesztinai Oneg-Sábát szervezetnek.

A szenális polihisztor Leonardo leginkább a festészetben, Goethe leginkább a költészetben tűnt ki, míg Bialik halhatatlanságát szintén leginkább mint lírikus érdemelte meg.

És ezért sajnálják a zsidó tudományos körök, hogy Bialik sokoldalúsága miatt — ápolván a zsidó tudomány sok ágát, — az utóbbi években már nem gazdagította a héber költészetet új, felülmúlhatatlan költeményeivel.

Mi, amikor negyven éves jubileumához teljes szeretetünkkel üdvözöljük, kívánjuk neki, hogy még sok évtizedig gyarapítsa költészetünk virágoskertjét értékes virágaival.

Olvassuk Bialikot, mert megismerjük és megszeretjük az új zsidóság halhatatlan dalosságát.

Koffler Mózes, Sighet.

Műasztalosok Butorcsarnokai:

Oradea Bémer-tér 2. Kossuth u. 2.

Óriási buterkészletét !! ne mulassza el megtekinteni.

Meglepő olcsó árak

Kedvező fizetési feltételek

PHÖNIX

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG — WIEN

Alapított 1882. évben.

Romániai igazgatóság: BUCURESTI, BULEV. ELISABETA No. 10

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ STR. NICOLAE IORGA 16.

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET: Str. DIMITRU CANTEMIR 2. Telefon: 7-57

A TÁRSASÁG MŰKÖDÉSI TERÜLETE: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A társaság fejlődését az utóbbi 20 évben a következő számok mutatják:

Év	Biztosítási állomány	Díjbevétel	Biztonsági alapok	1929 év végével a biztosítási állomány:
1913	K 224.987.549—	K 9.733.268-07	K 60.502.808-81	több mint két
1924	S 430.944.943—	S 27.541.688 77	S 58.051.954-77	milliárd schillinget,
1925	„ 655.028.355—	„ 37.693.246-18	„ 77.037.672-54	a díjbevétel pedig
1926	„ 1.079.703.694—	„ 49.481.752-88	„ 149.308.416-44	közel száztizmillió
1927	„ 1.309.431.738—	„ 63.691.607-36	„ 192.308.487-51	schillinget tett ki.
1928	„ 1.787.935.715—	„ 85.477.026-47	„ 242.111.271-97	

A „PHÖNIX“ kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. jeruzsálemi főirodájával, a különböző országok Mizrahi Központjaival legújabbban a Mizrahi Erdélyrészi Központtal, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével és még többi nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek: Arad, Braşov, Bucureşti, Cluj, Cernăuţi, Chişinău, Mediaş, Oradea, Sătmăr, Sibiu, Târgu-Mureş, Timişoara.

Gyermek, járadék és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindenemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

Megérkeztek

a Mirjam féle imakönyvek, 4 vagy 9 kötetes „Machzorimok“ mindentelre fordítással, selyem vagy gyapjú „Talleszek“ felszerelve, továbbá zsidó új-évi üdvözlők és mindentelre rituális cikkek a legújantósbab árban, kaphatók

SPITZER ABRAHAM

könyvkereskedőnél Zöldfa u. 14. Csillaggyógyveszeru Scoala - Birtal szemben Napoca. Használt könyveket a legmagasabb árban veszek.

Binacionalizmus.

A cionista politikai élet legtöbbet tárgyalt problémája a legutóbbi időben tényezővé vált; állást kell foglalni, vagy mellette, vagy ellene és ez a legnehezebb. Amíg csak egy odadobott gondolat volt, könnyű volt a helyzet, ki lemosolyogta, ki szóra se méltatta. Az augusztusi események előtérbe tolták és azóta faktor lett, egy elég tekintélyes irány programpontja. Ez az irány a tulajdonképeni „revizionizmus”; a palesztinai mandátum revíziója.

Aki a mandátum szövegét ismeri, az tudni fogja, hogy abban Palesztina nem zsidó lakosságáról csak annyiban van szó, hogy a mandatárius hatalom köteles nemzsidó polgárainak egyéni és politikai jogairól is gondoskodni; de különben a mandatárius hatalomnak csak egy kötelessége van, gondoskodni Palesztina oly politikai, közigazgatási és gazdasági előkészítéséről, amelyek a zsidó nemzeti otthon megvalósítását mielőbb biztosítják. A mandátum szellemét, eddig csak az angol közigazgatási tisztviselők másították meg a gyakorlatban, ez a megmásítás is csak passiv volt, amennyiben nem követték annak irányelveit, de a lényegét senki sem változtatta meg.

Ez a gondolat, csak feladása a mandátum szellemének, feladása jogainknak, önmagunknak. Volna jogosultsága ennek a gondolatnak és talán reális értéke is, akkor, ha nem a mi politikai életünk termelte volna ki, hanem az araboké. Ha a palesztinai arabok egy napon konkrét ajánlattal jönnek és azt mondják: zsidók fogjunk össze, dolgozzunk együtt, teremtsünk itt meg egy testvéri kulturát és civilizációt, egyelőre brit és majd később közös színek alatt, igen, ennek már lett volna értelme és formája: az arab politika szempontjából. De természetesen erre is csak az a válaszunk lehetett volna, hogy köszönjük testvérek, megcsináljuk mi azt egyedül is. De így? Hol ajánlottak már fel az arabok hasonló megoldást a maguk részéről? Hiszen ők minden kertetés nélkül nyíltan megmondják, hogy önálló független arab Palesztinát követelnek, minden — a zsidóknak megadott — protekcionizmus nélkül és jólelkűen, mintegy vállveregetve, biztosítanak bennünket, hogy az ő „Falesztin”-jükből sem lesz rosszabb dolgunk, mint bárhol máshol a nagy világban. Erről azonban mi is szívesen biztosítjuk őket.

Hogy ők az őslakók, hogy ők vannak birtokon belül? Ez nem áll; a birtok a mienk, csak még nem vettük át. Az átírás 1922 július 24-én megtörtént Londonban. Az eredeti telekkönyvi törzslap a népszövetség levéltárában fekszik, másolatot minden aláíró hatalom kapott „szíves mihezartás és tudomásul vétel végett”. Senkit sem kívánunk kilakoltatni, de a ház üres lakásai az új gazdát illetik. A mandátum hatodik pontja szószerint világosan megmondja: Palesztina kormányzata gondoskodván, hogy az ország többi lakóinak jogai meg ne csorbitassanak, megfelelő eszközökkel megkönnyíti a zsidó bevándorlást és a Jewish Agency-vel egyetemben elősegíti az országnak zsidókkal való sűrű betelepítését, rendelkezésükre bocsátva az állami és gazdátlan földeket stb. „Ha a világhá-

borut követő területfelosztások kapcsán valamelyik néppel igazságosan jártak el, úgy az arab nép volt az, mert a török birodalom testéből nem egy önálló arab államot szabtak. Hogy nevezetesen a 600.000 palesztinai arab nem fog ugyancsak önálló államot képezni, az nem jelent az arab nép életében oly érzékeny áldozatot, mintha a zsidóság adja fel a szuverén kormányzatra irányuló törekvését.

De különben is minek a társas viszony? Előbb fogjuk önálló államiségünket elérni, ha az önkormányzatra még jödeig éretlen 600.000 arabbal társulunk? Hiszen ezzel csak chanceinkat rontjuk! A mandátum sehol sem szabja feltételképpen, sehol

Mielőtt szükségletét



harisnya, trico,
keztyü stb. kötöttáruban

fedezné keresse fel

Rippner Testvérek

és Társa céget

Oradea, Piața Unirii

üzletét, hol kicsinybeni vásárlásnál is

engros árakban lesz kiszolgálva.

nem követeli a zsidó többséget, mint az önálló államiség kritériumát. „A mandatárius hatalom — mondja a mandátum harmadik pontja — akkor állítja fel az önálló kormányzatot, amidőn ezt a körülmények engedik”. Azaz, ha a mandatárius hatalom egy önkormányzatra érett, szervezett és politikailag iskolázott zsidóságot fog maga előtt találni. A 600.000 arabbal mi, sem iskolázottabbak, sem érettebbek nem leszünk. Vagy ezzel akarjuk kiengecsztelni a tulerőt? Hiszen nem kérték tőlünk, sőt el sem fogadják a felajánlott társulást, mert igazán elegen vannak ahhoz, hogy egyedül is megvalósíthassák Pán Arábiát.

Binacionalizmus nem megoldás, csak a cionista politika egy korcsszülöttje. Lemondásokkal, az elismert jogok másokkal való megosztásával nem lehet eredményeket elérni. A mi részünkre csak egy ut van; megőrizni a mandátum minden sorát, kieroszakolni annak megvalósítását, megalkotni a megkezdett uton a mi páratlanul álló mintakulturánkat és igazi civilizációkat, mert akkor nyertünk. Mi számban mindég kisebbek leszünk a nagy arab tenger közepén, de kulturában és kulturművekben már többségben vagyunk. Tegyük le a politikai érettség és önkormányzatra jogosultság vizsgáját, mert akkor élhetünk megmásíthatatlanul lefektetett jogainkkal *לא פחיל ולא בכח כי אם ברוח*

Imánuel.

Dweurele Hager

In Memoriam.

Még hetekkel ezelőtt meghalt Bécsben, a kelet-európai zsidóság legfenekelőbb zsidó asszonya, Dweurele Hager. Azóta nap-mint-nap, hiába várom, hogy az erdélyi, de különösen a váradi zsidó sajtó, fekete gyászkatonaival méltó emléket állítson neki. Fialat életének jelentékeny részét itt töltötte el köztünk. Nagybárá váradiakból rekrutálódtak azok a kevesek is, kik személyes társaságával dicsekedhettek. Váratlan halálának híre tulságosan belémhasított, semmint fájdalomnak mindjárt kifejezést adhattam volna. Ezért vagyok kénytelen ily elkésve e mások mulasztását pótolni.

Mint a wiznici Cadik leánya, nem engedhetett annak a gyakori felszólításnak, hogy ragyogó szellemét, hatalmas tudását, a nyilvánossággal is megösmertesse és élveztesse. Édesapja, a nagy Rebbe iránti szeretete sokkal mélyebb volt, semmint e mentalitásával ellenkeztek. Teljes visszavonultságban élt, kevesekkel körülveve, — de aki ismerte, csak a legnagyobb tisztelettel tudott e differenciált lélek nagysága előtt megállni. Rendkívüli sensibilitása és a reális, porban csuszó életnek tulkevés ösmere, gyakran váltotta ki benne a csalódásnak legnagyobb fokát. Ilyenkor összecsuokott ajakkal, befelé nézve, megfeszített idegekkel próbálta a porból való ember tisztán csak porbóllevését megérteni. Az ő fenkölt szelleme nem birt ennyire süllyedni. Mindég csak a szépet, a megértést és tökéletest áhítózó lelke örökké remélte, hitte, hogy nem messze a zsidóság regenerálása, ami meghozza a testvéri egyetértést is a nagy cél érdekében.

Vezetőnek, királynőnek született, de a sorsa hallgatásra, csendes magányra kényszerítette. A tudás tiltott fájáról túlsokot evett, — hatalmas szelleme nem bírta el az Élet kicsinyességeit, — természetes tehát, hogy élete: a tragédiák folytonos sorozata. Innen megint csak a könyvekhez menekült és oly mohó szívóssággal issza a tudomány tengerét, — míg az ő befelé háborgó lelke is megnyugszik. Megösméri az embert, a földönjáró, a mindennapi kenyérért, — (vagy eleganciáért) — küzdő embert. A megösmérés után a megértés jön, ami már egyenlő a megbocsátással. Próbál egyszerű emberré válni, — és amikor már-már azt hiszi, emberfeletti fáradságát siker koronázza, — megfeszített ideg, elnyomott lelke fellázadnak, a megviselt fizikum összeroppan — és a könyörtelen élet pontot tesz egy, a legmagasabbra hivatott lélek küzdelmeire.

F.-né, G. J.

A szentfal története

Middót traktatusának második fejezetének első misnája leírja, hogy a Szentélyt egy 500 rőf hosszú és 50 rőf széles fal vette körül. A ma is fennálló Nyugati Fal ennek a külső falnak a maradványa s nem a Szentélynek. Ép ezért mindenki megközelítheti ezt a falat. Egy része a még ma is fennálló 46 méter hosszú falnak be van építve s csak 28 szabad, magassága, ahonnan megközelíthető 18 méter. Nagy része még a föld alatt van, Cion vára s Mória között eredetileg egy völgy húzódott, amely azonban már régen be lett temetve, úgy hogy Jeruzsá-

Ünnepi elmélkedések...

A fák leveleit immár hűs-szellők rezgeik... A mezők füve már őszi harmattól nedves... Reggelenként pedig sófár bugása reszkettette meg a jámbor zsidó lelkét, a „Jamim Nórám” félelmetes napok közeledtét jelezve. Félelmetes napok — a számadás gondterhes napjai... S ilyenkor, ha elszorult szívvel visszagondolunk az elsuhanó esztendő megpróbáltatásokkal teli napjaira, amidőn önző hajlamainknak engedve, a közösséggel nem sokat törődünk... S „pásztorajúk” bűnbánólag tesszük fogadalmat a „nyáj”-nak helyes útra való terelésére. S ilyenkor a számvetés napjaiban különböző aggodalmak gyötrik és töprengések kínozzák agyunkat:

Vajjon eljutott-e minden zsidó szívéhez a sófár derengést és hajnalhasadást hirdető hangja. Vajjon a gettó mélyén szunyadókat felébresztü-e? Vajjon a „mindig kétkedők” továbbra is csak akadályként működnek közre az elkövetkezendő élethez? Vajjon a sófár sújtó keze nem volt-e elég ahhoz, hogy felébressze a szabadság utáni vágyat a kisnüttékben? Vajjon az „aszará harigé” málehut olvasásakor eszébe jutott-e mindenkinek, hogy há őseink életüket voltak képesek feláldozni egy ideálért, akkor tőlünk hátállan utódoktól, legalább szük anyagi áldozatot megérdemel egy eszme, amit oly sokszor kicsinyességből megtagadunk? Vajjon a sófár képes volt-e megértetni azokkal a magukat mindenfélének, csak éppen nem zsidóknak valló „izraelita” szülötésű egyénekkel, hogyha ők százsor is megtagadják önmagukat, hiába tiltakoznak, őket mégis zsidó voltuk miatt fogják gúnyolni, kiközösíteni és meghurcolni?

Mindmegannyi kérdés, melyre a jövő van hivatva feleletet adni!

Szukothon... egyszerű sátrakban lakunk s étkezünk, a micraimi szolgaságából való kivonulás emlékére, amidőn őseink szintén sátrakban vertek anyát. Mint minden ünnepünk úgy ez is nem-

zeti felszabadulásunk emlékét van hivatva konzerálni a kései nemzedékben. S mégis, mily paradoxon! Ugyanazok, kik az ünnepeket leghivebben őrzik, azok tagadják meg a nemzetiség fogalmát, mely a vallással van szorosban egybekötve!

Szukothonkor a Thóra előírásához hiven négyféle megjelölt meleg égőv alatt termelt növényt egy csomóba kötünk és évvel zengünk hozsannát az egék Urának. A Midras szerint a zsidóság különböző értékű és mentalitású rétegei egységének a szimboluma...

Vajjon a Thóra már akkor gondolt a zsidókat lemészároló görög eszrog termelőkre, kik manapság, zsidó vértől áztatott földön termelt eszrogot árusítanak, ugyancsak zsidóknak. Nem-e a legsúlyosabb megsejtése önméretűnknek? Nem-e megsejtésgejtés a Thóra parancsának? Hiszen a görög gyilkos a markába nevet, ha látja, hogy vannak még ma is zsidó szellemi vezetők, kik minden iszap dacára a görög eszrogot használják!... Ma, mikor a zsidó testvéreink künn, Ereciszraélben keserves munkával és önfeláldozással igyekeznek minél tökéletesebb fajeszrogot termelni, akadnak népi érdekekkel nemtörődő egyének, kik mindannak dacára, hogy ezen eszrogért a Mizráchi és Aguda Gaonjai kezességét vállalták, a korfui eszrogért agítálnak.

Inkább a görög vagy arabnak odaadni rituális szereinkért keservesen szerzett leieinket, mintsem, hogy zsidó testvéreinknek, kik országunk felépítésén dolgoznak? Minő gettóban belénk préselt szerencsétlen mentalitás!

A számadás napjait éljük...

Gondolkozunk ezen is egy kissé!

Ha csak egy percig gondolkozunk, akkor akiben az értelemnek és megértésnek halvány szikrája is lakozik, tudni fogja kötelességét.

A számadás napjait éljük...!

Hölgyek figyelmébe!!

Van szerencsém értesíteni, hogy tanulmányutamról hazatérve a SZOBEL ADOLF által 1912-ben alapított elsőrangú



nőruhaszabóságot átvettem



és azt a legelső párisi szalonok eredeti mintájára tovább vezetem. Ruháim mindenkor a legújabb angol- és francia modellek szerint gyorsan és pontosan készülnek. Szíves párfogását kérve vagyok kitűnő tisztelettel

Brüder Béla nődivat szalon

Salárdi u. 6.

lemeről érkezve, alig venni észre, hogy Mória egy hegy volna. Csupán dél és kelet felé torkollik be két völgybe és pedig a Refalm s Kidron völgyébe.

A falon 24 kősor van. A 9 alsó 11.50 méteres óriási kockák; a nagy kővek valószínűleg Herodes korában, a következő 4 sor a római korból, a felsőbb kisebb kockák csak az arab hódítás után épültek.

Hogy a Szentély idejében, milyen magasak voltak ezek a falak, a talmud nem emlékezik meg. Miután azonban a kapuk 20 rőf magasak voltak, valószínű, hogy a falak még magasabbak voltak. Aristáes levele szerint 70 rőf magasak voltak.

Hirdessen a „Népünk”-ben

HIREK

Felelős szerkesztő WASSERSTROM SÁNDOR
A „Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5691

Péntek, Tisri 11, október 3.
Szombat, Tisri 12, október 4.

Szombat bejövetele:

üzlet bezárás 5.45
gyertyagyújtás 5.50
I-tentiszlet kezdete 6.—
Szombat kimenetele 6.55

Kedden és Szerdán 7 és 8-án סוכות első 2 napja.
Szombaton október 11-én שבת חול המועד
Hétfőn október 13-án הושענא רבה
Kedden október 14-én שמיני עצרת (Mazkir) מוכיר
Szerdán október 15-én שמחת תורה

Mienk a sátor!

Igy szól a parancs: „Sátorban lakjatok 7 napig, emlékeül annak, hogy őseitek is sátorban laktak” és mi ennek megfelelően évezredes szimbólumként, gyengétákolmányu sátorokat állítunk udvarainkon. Mementő ez nekünk, hogy ne bizzuk el magunkat. Ne higyük azt, hogy az állandó lakhelyünk és kőből épült házaink végleges biztonságot nyújtanak. Mementő nekünk a sátor, szerénységre, megdölgésre és belátásra int.

Mindannyian megértjük a szimbólumot és gálut-életünk minden keserve átsüvit a vékony sátorfalakon. „Sátor” az életünk, de csak magunknak és „sátorfánk” örök ballasztként nehezedik vállainkra. De az emlékezést a mi törvényeink írják elő, a mi őseink és Gondviselésünk rendelik el, a jólétben minden bajt feledő gyarló emberi gyengeségünk ellensúlyozására.

De önértettünk, egyenrangú emberi mivoltunk mindenkoron a legerélyesebben tiltakozik az ellen, hogy más népek, kik között élünk nap-mint-nap emlékeztessenek a „sátor”-ra bennünket. Emberi méltóságunk, kulturánk és az állítólagos nagy civilizáció nevében tiltakozunk az ellen, hogy a „sátorokat” mint népi szimbólumunkat emlegessék. Egy pillanatig sem tűrhetjük egyetlen befogadó néptől sem, hogy hangoztassák azt: a mi házaink nem kőházak, a mi pozícióink ideiglenesek, a mi keserveken megdolgozott javaink mind a „sátor”-éi, az átmeneti ideiglenességé, mert minden az övék. A tudomány hőroszai, a művészetek istápolói, közgazdasági zseniállításunk, az összemériséért folytatott minnkalkodásunk bére; legfeljebb a gyenge sással fedett sátor biztonságát nyújtja. Hát nem! Ezerszer és milliószor nem! A sátor lehet a mi emlékeztetőnk, a sátor lehet a mi őseink nagyszerű figyelmeztetése; — Zsidó ne bizzad el magad! De ez csupán magunkravállalt szimbólumunk, mely szerint életünket be kell rendeznünk és le kell mondanunk az elbizakodottságról, mely a relativ biztonsággal jár.

De, hogy az egyetemeken és iskolákban mondják: — szedd a sátorfádat zsidó, hogy a kenyérkereseti pályák legtöbbjénél ránkényszerítsék; — szedd a sátorfádat zsidó! — ezt nem tűrhetjük! Házaikat felgyújtják azért, hogy egész éven át „sátorban” lakjunk, ablakunkon át revolverrel fenyegetnek bennünket, és hogy a „sátorfát” egész életünkön át vállainkon cipeljünk, — ezt nem tűrjük! Csak adót fizess sokat és katonáskodj (de fronton elesett apád emlékéért meggyalázzák) — ezt nem tűrhetjük! Tudjuk, hogy a gálut-életünknek ezernyi szenvedése és baja vár reánk! Tudjuk, hiszen azért lakjuk a sátorot az előirt napokon és ezért hordjuk sátorfánkat lelkiileg egész életünkön át! De csak mi magunk — magunknak! Ránkkényszeríteni mégsem hagyjuk! Szent évezredes ünnepeinkön ezt érezzük s ha a reggeli déri elterül sátraink sásfedelén, megdölgünk annak tudatában, hogy havasok alján zsidó gyermekek fáznak és kékül ajakkal kenyeret kérnek, a rájuk kényszerített sátor miatt. És megvolt házaik helyett — még sátrat sem építenek nekik azok, kik felgyújtották. Az évezredes sátor szimbóluma — valósággá lett. De eme reánk kényszerített lélek-gyilkosság

ellen tiltakoznunk kell. A sátor a mi szimbólumunk! A mienk — de nem azoké, kik gyűlölnék bennünket és azt akarják, hogy szedjük fel a sátorfánkat. Sátrainkat nyolc nap után szétromboljuk — de mi maradunk!

Leitner Zoltán

— Lapunk legközelebbi száma a közbeeső szukott ünnep miatt, október 17-én pénteken a megszokott időben rendes 6 oldalas terjedelemben fog megjelenni.

— A kiscgazda és a zsidó házaló. Varsó, szeptember 30. Lengyelország egyik kisvárosában történt ez az eset. Egy szegény kiscgazdához két esztendővel ezelőt beállított egy zsidó házaló, aki bejáratos volt hozzá és egy-egy állati bőrt, vagy egyéb apróságot szokott megvásárolni. A gazda, bár beteges aggastyán, a fiát küldte ki hozzá. A házaló megkérdezte, van-e valami eladó? — Eladok egy szép bőrt — mondta a legény, — de csak úgy, ha előbb kifizeti, azután nézi meg. — A házaló beleegyezett. — Tíz zloty az ára. A házaló nem sokalta. A legény bevezette a szobába és apjára mutatva mondta: — itt van a régi bőr, mindjárt el is vihethi. Ha nem viszi el maga, majd elviszi az ördög. Erre feltápáskodott az öreg ember és elpanaszolta, hogy a fia embertelenül bánik vele, üti, veri és éhezeti. A házaló megszánta az öreget és kijelentette, hogy szívesen megosztja vele szegénységét, ha hozzá akar költözni. Az öreg sirt örömeiben, hogy megszabadul gonosz fiától és a házalóval együtt eltávozott. Fél esztendőt töltött új otthonában, amikor a városházára hívták és közölték vele, hogy Amerikában meghalt a bátyja, aki 10.000 dollárt hagyott rá. Rövid idővel utóbb, amikor már uton volt Amerikából a pénz, végrendeletet íratott és a házalót tette meg örökösevé. Minden rendben volt, amíg a fiu is meg nem tudta a dolgot. Természetesen nem akart belenyugodni, hogy elűzött apja nem órá hagyta a nagy vagyont és pört indított. A pör sokáig elhúzódott, az öregember közben meg is halt. A bíróság most hozott ítéletet az örökség ügyében. Figyelembe vette a fiu lelketlen eljárását, amellyel méltatlanná tette magát az örökségre és a házaló emberséges viselkedését, aki a reménytelenül szegény embert a házába fogadta és úgy ítélkezett, hogy az egész összeg a házalót illeti. Az ítélet jogerős.

— „A zsidónak szenvedni kell.” Néhány héttel ezelőt hatalmas feltűnést keltett Grigore Cazacliu beszarabiai képviselőnek a beszarabiai rendőrség és sziguranca barbár kintzásairól és inkvizícióhoz hasonló nyomozásairól közzétett nyilatkozata. Az esemény Zguritan történt, ahol egynehány ottani zsidó fiatalember és urileány egy teljesen polgári jellegű könyvtárat alapítottak. Ennek dacára a sziguranca alfelügyelő „Christea ur” ebben egy kommunista propagandát sejtett és elrendelte a könyvtár-alapítók letartóztatását. Felesleges talán említeni, hogy könyvtárunkban egyetlen kommunista írást sem találtak. A vádlottakat Kisenevbe vitték és itten Stefanescu és Cosma komiszárok közreműködésével megkezdtek a vádlottak kintzását, amit csak az izmailli szigurancafelügyelő figyelmeztetésére hagytak abba, hogy átküldjék őket a jasi hadbíróshoz. A jasi hadbíróshoz azonban bizonyítékok hiánya miatt szabadlábra helyezte őket. „Teljesen ártatlanok voltak” — de talán mégsem — mert meg volt az a nagy bűntük, hogy „zsidók” és ez talán Christea ur előt nagyobb bűn, mintha kommunisták lettek volna. A kormány intézkedett, azonban semmit sem lehet tudni. A zguritaiak azt mondták, hogy verték őket, a komiszárok tagadnak. . . és a kormány tehetetlen velük szemben, vagy talán nem is akar fellépni ellenük? Időközben megérkezett Kisenevbe Zachiu sziguranca felügyelő, akit Vaida Sándor küldött Zguritára, hogy személyesen vizsgálja felül a vádakat. Zachiu közölte, hogy szerinte a kintzások csakugyan megtörténtek és hogy a megvádolt sziguranca ágensek csakugyan bűnösök. Midőn ezt Florescu tudomására hozták, az államtitkár vállalt vonta és kételkedett a vezérfelügyelő megállapításainak valósága fölött. Ezzel a zguritai vizsgálat el is intéződött.

— Németország legszebb zsidó temploma. Szerdán, szeptember 18-án avatták fel Berlinben a Prinzregenten-strassei csodálatosan szép új zsidó templomot, melynek építője Beer Sándor. A szakértők az új zsinagógát Németország és Európa legszebb zsidó templomának tartják. 2000 ülése van és 30 méteres óriási kupola borul a művészileg kiépített imacsarnokra, mely kék és arany színekben van tartva. Vörös és lila márvány övezi a templom belsejét, melynek felavatását annál nagyobb díszszel fogja a német zsidóság befejezni, mert szimbólikus válasz lesz a német antiszemitizmus előretörésére. . .

— A Falasztin a Jewish Agency azon határozatát, miszerint saját kebelében egy bizottságot szervez, mely hivatva lesz arabokkal az együttműködést létrehozni, oktan kísérletnek minősíti. Azt állítja, hogy ez a határozat csak porhintés akar lenni a nyilvánosság és az arabok szemébe. E határozat helyett — úgy véli — célszerűbb lenne egy oly szerv létesítése, amely a revisionistákat és mizrachistákat mérséklere inti. Az arabok az arabiai föderációt kívánják és az szívesen meghallgatják e tekintetben a zsidók állásfoglalását is.

— Az egyezkedési tárgyalások a szentfal ügyében meghiusultak. A palesztinai kormányzósg által egybehívott zsidó és arab bizottság, melynek feladata lett volna a Szentfal-konfliktusban egy megegyezési formát találni, teljesen eredménytelenül széjjeloszlott. Az a merev elzárkózottság, amit a jeruzsálemi nagymufti ebben a kérdésben elfoglalt, teljesen lehetetlenné teszi a kérdésnek újra felvételét. A jeruzsálemi hitközség elnöke és a Waad Leumi tagjai, már a tárgyalások kezdetén kijelentették, hogy annak eredményében nem hisz, mivel a zsidók részéről megvan a hajlandóság a legmesszebbmenő engedékenységre, ellenben az arabok minden argumentumot kerekén visszautasítanak.

Elegáns!

női bársonykalapok
sapkák nagy választékban kaphatók a



HEDEK A

Szalokban

Str. Prințul Carol (Szinház mögött)

Festést, alakításokat olcsón és gyorsan készítünk.



Az összes iskolák részére, iskolakalapok, egyensapkák nálunk kaphatók.

Cégünk a „BIZALOM” tagja

— Kol Nidre napján lépett életbe a saktelási tilalom Bajorországban. Október 1-én lépett életbe Bajorországban a német antiszemitizmus legújabb törvényhozási szörnyisége: a sechita betiltása. Számátalan vallásos zsidónak lelkiismereti szabadságát sérti ez az intézkedés. A bajor rabbi-egyesület dr. Freudenthal nürnbergi főrabbi aláírásával kiáltványt bocsátott ki ez alkalommal az összes bajor zsidókhöz. A kiáltvány többek közt ezt mondja: „Október 1-e, Jomkipur előnapja nekünk bajor zsidóknak a legmélyebb szenvedés és lelki elnyomás napja. Súlyosan megsértették állampolgársági jogainkat és egy időre a legnagyobb lelki szenvedéseknek vagyunk kitéve. Minden intézkedést megtettünk arra vonatkozólag, hogy külföldről behozhassunk rituálisan vágott húst. Mi elvárjuk a bajor zsidóságtól, hogy hű marad a vallási törvényekhez az elnyomásnak ebben a korszakában is és még azok is, akik eddig nem rituális módon éltek, most tüntetőleg azok mellé fognak állani, akik megtartják a sechita törvényeit. Isten virasszon a bajor zsidóság felett.”

— Palesztinának angolnak kell maradnia. A „Referec” erős hangon válaszol a „Daily Mail”-nak, melyben a konkluzióiban odáig jut, hogy Anglia adja át a megbízatását Olaszországnak. Az ilyen ajánlat — írja a Referec — csak Anglia ellenségeinek tetszhet, mert nem lehet sok az áldozatoknak semmilyen tömege sem, amit Palesztina érdekében hoznak, mivel annak birtoklása stratégiai szempontból felbecsülhetetlen. Jól tudjuk, hogy Mussolini ambíciói a keletért sóvárognak, azonban Palesztina angol marad, amíg egy ember lesz, aki a hazájáért rajong és amíg egy font lesz a nemzeti bankban. Abban úgy a zsidók mint az arabok egyek, hogy jövőjüket bizalommal teszik le Anglia kezeihez.

T. VÁSÁRLÓKÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE!

1 mtr. Bőrerős mosott vászon	Lei 25	1.50 hosszúságú türlőköző	Lei 36	100 c szél; brokátselyem kabátbélés	Lei 69
1 „ Prima térfi ing zefírek	„ 28	Prima agynemű kanavász 1 mtr	„ 39	100 „ 1.50 széles lepedő vászon	„ 88
1 „ Cérna batistok minden színben	„ 29	Tartós kötény kloth 1 mtr.	„ 65	1 drb. 6 személyes abrosz	„ 125
1 „ Francia jó mosó delain	„ 33	Prima agynemű damaszt	„ 68	1 „ családi paplan	„ 275

Teljes menyasszonyi Kelengyék szabócékkek, szövetmaradékok, lópokrócok és szőnyegek minden árban.

Iskola Alapítvány - Kolozsvár. Utánvételre rendelések pontosan eszközöltenek.

ŐSZI SZEZON LEGALKALMASABB VÉTELEI!

Lei 36	100 c szél; brokátselyem kabátbélés	Lei 69
„ 39	100 „ 1.50 széles lepedő vászon	„ 88
„ 65	1 drb. 6 személyes abrosz	„ 125
„ 68	1 „ családi paplan	„ 275

KELLER S. MAYER Str. Nicolae Iorga (Zöldfa-úca 10 sz.)

— **Antiszemita, akik Rotschildtól kérének pénzt.** Zangl, az „Österreichischer Landbund“ elnöke az antiszemita vízek felé evező Heimwehrről érdekes leleplezéseket tett. Elmondja, hogy a Heimwehr vezetői nemrégiben Rotschildhoz fordultak, hogy egy Bécsben szervezendő antiszocialista puccs részére anyagi támogatást kérjenek. Rotschild azt felelte, hogy semmiben nem vesz részt, ami a kormány ellen irányul. Pabszt őrnagy, a Heimwehr volt vezetője is eredménytelenül próbálkozott Rotschildnál, azonban a vezetők tovább mentek és még a bécsi hitközség vezetőségéhez is fordultak anyagi támogatásért. A hitközség azt felelte, hogy pártpolitikában nem hajlandó részt venni. A leleplezésekből kitűnik, hogy Rotschild magatartása Ausztriát nyilván megmentette egy államszínnyel.

— **Leendő anyáknak** kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy bélműködésük rendben legyen, ez pedig a természetes **Ferenc József** keserűvíz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egyhangúlag dicsérik a valódi **Ferenc József** vizet, mert könnyen bevehető és rendkívül enyhe hatása gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelentkezik. A **Ferenc József** keserűvíz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Sir Herbert ismét indiai alkirálynak lett delegálva.** Mint az „Observer“ jelenti: Indiában oly távirati jelentések érkeztek, miszerint Lord Zetland, az ezelőtti bangaliai kormányzó vonakodott elfogadni a neki felajánlott indiai alkirályság utódlását. Ezek után Sir Herbert a volt palesztinai fő-kormányzót hozták javaslatba ezen állás betöltésére.

— **Horbátnál** (Oradea, Reg. Ferdinand 1.) puplin és oxford ingek már 350,- kalapok 200,- tiszta selyem nyakkendők 160,- prima flór sockni nagyválasztékban 60-Leitől kapható.

Cégem a „Közérdek“ kötelékébe tartozik.

Szezon kezdetével kötött **szvettreket, pullovereket,** harisnyákat **nagy árengedménnyel** árusítom

Kötött köntűket mérték után készítek!!
London divatkötőde

Oradea Kosuth u. 5.

Saját készítmény! Olcsó gyári árak!

— **„Hazefirah“ ismét megjelenik.** A héber napilap, mely a háború előtt évtizedeken keresztül a Nachum Sokolov szerkesztésében megjelent és később financiai okokból kénytelen volt megjelenését beszüntetni, legközelebb mint napilap fog ismét Varsóban megjelenni. A közelmúltban Berlinben megtartott tanácskozáson, melyen részt vettek, Nachum Sokolov, Ch. N. Bialik és Jacob Fischmann héberköltők, valamint M. Schalit, dr. Weinberg és még több érdeklődő, megállapították a „Hazefirah“ irányelveit. Remélik, hogy legalább ötezer előfizetőt sikerül összehozni, mely biztosítani fogja a lap fennállását. Lengyelországban és más zsidó lakta országokban erőteljes mozgalom indult meg ennek biztosítására.

— **Orvosi hír.** Dr. Berger József orvos, kinek neve olvasóink előtt eléggé ismeretes, régi helyéről a Str. Astra (Gilányi uccáról) elköltözt. Rendeléseit ezután a Piața Mihai Viteazul (Nagy-piac) 14 sz. alatt folytatja. (Széna ucca sarok, „Oroszlán“ gyógyszerár felett.) Telefon a régi szám: 988.

Férfi szövetség

különlegességek

bámulatos olcsó

leszállított árakban

Engros

Endetail

Havas & Grünfeld

posztó áruházban

Kossuth ucca 8.

Közérdek vevőket készpénz árban hszolgálok ki.

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni.

— **Temetőgyalás Grünstadtban.** Aljas és vandál módon gyalázták meg a grünstadti zsidó temetőt. A főkaput bedöntötték és az előcsarnokot, ahol a halottakat fölrafolozzák, le nem írható piszokkal fertőzték meg. A falakat megrongálták és a tetőzetet is használhatatlanná tették. Néhány sírkövet feldöntöttek, köztük a hősi halált halt Schmidt emléktábláját is eltávolították. Azonnal jelentést tettek a rendőrségnek és a polgármesternek, kik a legnagyobb megütközésüknek adták kifejezést a barbár ocsmányosság fölött. Megindult a legerélyesebb vizsgálat a megvetendő tettesek kézrekerítésére, mivel a városban eddig a legnagyobb egyetértés uralkodott a felekezetek között.

— **Miért volt Vilmos császár kezdetben rajongó híve és később ellensége a cionizmusnak.** A „Vossische Zeitung“, mely az elmúlt évben elhalt Bülow kancellár emlékiratait hozza most nyilvánosságra, egyik fejezetében foglalkozik II. Vilmos császár 1898 okt. 29-iki jeruzsálemi látogatásával. „Amint a jeruzsálemi kapun lovainkon beartunk vonulni — meséli Bülow — egy cionista küldöttség jelentkezett, melynek vezetője Herzl dr. bécsi újságíró volt, akiben legnagyobb rajongó lelkesedés lakozott az általa harcba vitt eszméért. Nevezett a badeni nagyherceg által lett Vilmosnak bemutatva. Kezdetben az excsászár tüzzel és hévvel felkarolta a cionista eszmét, mert azt gondolta, hogy ennek megvalósítása esetén saját országát mentesítheti egy nagy tehermentől, de amikor a berlini török követ tudatára adta, hogy a Szultán nem akar tudni önálló zsidó-országról, akkor egyszerre teljesen elejtette az általa eddig támogatott eszmét.

— **Az Eszperanto Egyesület Bialystokban,** mely szülőhelye az Eszperanto teremtőjének, Ludwig Zamenhofnak, elhatározta, hogy nevezettnek Bialystokban emlékszobor fog emelni. A városi tanács a szobornak megfelelő helyét már ki is jelölte. Az emlékszobort az Eszperanto Világkongresszus alkalmából 1931 augusztus hónapban, amikor a kongresszust Krakóban tartják és Bialystokban folytatják, impozáns és ünnepi keretek között lesz leleplezve.

בוא וראו!

אתרוננו ארץ ישראל מפורסם אהינו אשר פרחו וגדלו מועת אפס

של אהינו על אדמת אבותינו כשרים עפי עדות מדין ירושלים תוך נמים והדרים בתכלית הופי ובמהדרים השום לכל נפש.

אשרי מי שיזכה לקיים מצות ארבעה המינים כי על דא וראו כונה תודים כמצות עשה ולקחתם לכם.

הודרו כי המספר מועט!!

POLLÁK Oradea: להשיגם אנל:

Mănăstiri 1.

Pa'esztinai Eszrogim, Liluvim, és Hádászim!

— **300 zsidó emigrans a tengeren ünnepelte a Ros-Hasana bejövételét.** Danziból jelentik. Az elmúlt napokban 300 lengyel zsidó emigrans hagyta el a danzigi kikötőt. Az eset páratlanul áll mindaddig a maga nemében. Először történt meg, hogy ily nagyszámu zsidó emigrans a szent ünnepek bejövetele előtt hajóra szállt, hogy a szabad természet ölében — a tengeren — köszönsön rájuk az ünnep. A tömeges kivándorlás háttérben a kanadai kormány bevándorlást megsejtorító intézkedése állott, mely bizonyos határok közzé vonta a kivándorlás lehetőségeit. Így esett meg, hogy a jelzett kivándorlók, minthogy birtokában voltak már a szükséges iratoknak, még az ünnepek előtt indultak el, hogy a korlátozó intézkedés életbeléptetése előtt kivándorolhassanak. A danzigi hitközség e nem mindennapi eset alkalmából, egy Széfer-Tórárt és egy Sófárt ajándékozott a menekültek számára, hogy a vallási törvények előírásainak megfelelően áldozhassanak a szent ünnepek alkalmával.

ארמ' Restaurant NÓTA Cluj

Ha Clujra jön, keresse fel az ujjonnan megnyílt orth. koser

Vendéglőmet Str. Dubalarilor v. Timar-u. 7.

a főpostával szemben levő szamosmenti-ucca

ahol izletes közt, olcsó ák pontos kiszolgálás, garantálják vendégeim meglegedését. Esküvőket vállalok, Szives pártfogást kér

Utazóknak 10% árengedmény.

Restaurant NÓTA Cluj

— **Anglia zsidó főabbija, Dr. Herz, üzenete a világ zsidóságához.** Dr. Herz, Anglia zsidó főabbija a következő felhívást intézte a világ zsidóságához: „Tesivereim! Most, amikor egy új küszöbőre léptünk és reménytel szívet várjuk az elkövetkezendő eseményeket, zavarólag bontja meg az ünnep áhitatos levegőjét egy újabb támadás, mely szent vallásunk ellen folyamatban van. Ismeretesebb bizonyos körök intenciói, akik egy törvényes naptár-reform megszavaztatására készülnek. Ezen körök már a közeljövőben a Népszövetség elé viszik kidolgozott programukat, hogy a világ ott összegyűlt népeinek vezetői előtt ezt elfogadjassák. Minden naptár-reform, mely ellentétben van szent törvényeinkkel, súlyosan sérti örökigazságu vallásunkat. Ez a naptár-reform is csak arra alkalmas, hogy felüljára a szent szombatunk békéjét, hogy megzavarja ennek áhitatos nyugalma és hogy minden vallások által tiszteletbe tartott szent szombatunkat törvényes uton megsemmisíthessék. Fogjon össze hát a világ zsidósága, hogy ezen közeledő veszélyt, az egység erejével elháríthassák a zsidó nép feje felől.“

Apró hírek

a világ minden részéből.

Danzig. A mult heti német választások tása alatt, a danzigi horogkeresztesek is mozgolni kezdtek. Az uccán járókelő zsidóságra rájárat és többeket súlyosan bántalmaztak. A megtámadtak védelemért a lengyel commissáriátushoz fordultak.

Moszkva. „Gyakran találhattok még szombaton ünnepi ruházatokban zsidókat, kik imádkozni nyegekkel a hónap alatt a templomba menni imádkozni“, panaszkodik a zsidó-kommunista „Emesz“ című hivatalos lapja. „Igen gyakran a szövetkezetbe tartozó munkások is hűek maradtak hitéhez“. Mielőtt ezek arra határoznának magukat, hogy szombaton dolgozzanak, először kérdést intéznek erre vonatkozólag rabbijukhoz. Mint ezen orosz félhivatalos írja, a rabbik megtiltják a szombaton való munkát, mert erre az állam törvénye kényszerít. Csak azon zsidók, akik szombat megszegésére kényszerülnek, tilhatnak a legszentebb javuk fölött való gyászolók a munkát ilyen körülmények között — az „Emesz“ szerint a legerősebb vallásellenes propogandát kell egy évben át kifejteni, mivel egyedül a nagy ünnepek előtti kifejtett atheista kampány nem elegendő.

Páris. A Jewish Colonisation Association (ICA) illusztris vezérigazgatója szeptember 21-én ünnepelte 50-ik születésnapját. Dr. Louis Oun Belmontban született előkelő rabbicsaládból és 1906 óta az ICA igazgatója, 1921 óta vezérigazgatója. Ő vezeti a zsidó emigrációs irodát Párisban francia kormány néhány hónappal ezelőtt a bejelentrend lovagjává nevezte ki.

Berlin. Dr. Eli Munk rabbi meghívást kapott a londoni Adasz-Jiszrael hitközséghez. Dr. Munk, legidősebb fia a berlini zsidó hitközség rabbijának, dr. Ezra Munknak és növendéke volt hírneves Hildesheim rabbiszemináriumnak.

— A német sajtó szerint sok zsidó, tömegesen távozik el az országból, szomszédállamokba telepszik le az antiszemita kilengésektől való féltésben. Ezen közlés valószínűleg tulhajtott sorsra látásnak az eredménye.

Kovno. Litvánia elnöke Smetana egyetemes tanár, a jelenleg Koyndoban tartózkodó dr. Sim Rosenbergt palesztinai főkonzult fogadta és átnyújtotta neki a litvániai kitüntetések egyik legnagyobbját.

— **Genf.** A Neue Welt jelenti, hogy az 1929. szept. havában megtartott népszövetségi gyűlésen dr. Voja Marinkovicz a következő beszédet tartotta: „Van szerencsém a tanácsban egy ország képviselői, amelynek lakói egytizede mohamedán és az iszlám egy nemzeti vallást képez, mert a mohamedánok ugyanazon faj és nyelvhez tartoznak mint a nép többsége. Teljesen értem azért az érveléseket, amelyeket Perzsa képviselőjének a meggyarazatát diktálják. Hiszem azonban, hogy ez irányban teljes bizalommal lehetünk a képviselő hatalommal szemben, hogy Palesztina mohamedán lakosságának igazolt jogai semmiféle sérülést nem szenvedni. Egyszermind kötelességem tartom megmagyarázni, és bizalomteljesen elvárom, hogy a képviselő hatalom továbbra is elszántsán a képviselő második részének a megvalósításáért is fáradozni fog, amelynek megvalósítását nemcsak egy-egy régi adósság kiegyenlítését jelent, melylyel az emberiség egyik legnagyobb történelmi lépésének, a zsidóságnak tartozik, hanem kétségtelenül Palesztina is, valamint Palesztina nemzsidó népének érdekében rejlik.“

Figyelem!! A zárda-uccai zsidó templommal szemben Schächter Abraham-fő zsidó könyvkereskedésben mindenféle imakönyvek, Machzorok magyar és német fordítással, valamint új kiadású és antik könyvek,

TALLESZEK

gyári áron, Mezize, Tefilin és más imaszerek engross detail, legolcsóbban beszerezhetők.

A világhírű ספר התה-ה-200-at meghaladó halakalmai gyűjtemény beszédei és mondásai egyedül nálam kaphatók jutányos árban.

SCHÄCHTER ABRAHAM. Oradea. Zárda ucca.

Győződjön meg!!!

Mindenféle harisnyák, koztyúk, térti- ingeket, Bébé cikkeket, Rövidárk nagyválasztékban kaphatók:

Szenszky Miklósnál

Saspassage

Anyák! Höfer hintőpor, krém, szappan elősegíti a baba fejlődését.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár & Fundația pentru Școala - BCU, Napoca

Palesztinai hírek

A nehéz viszonyok folytán erősen lecsökken-
budget 76.800 angol fontot irányzott elő az
évi nevelésügyre, ami leiben hét és fél millióak
el meg. Érdekes, ha meggondoljuk, hogy ez az
szeg a 150.000 lelket számláló ereci jisuv kultur-
ségeletének alig felel meg, viszont ugyanakkor
pünk 16 millió lélek nevelésre 2 milliárd lei van
ak előirányozva.

A Kever-Rachel fölé emelt mauzoleum javítási
munkálatai megkezdődtek. Az épület elé üléseket
helyeztek, hogy a látogatók ne kényserüljenek,
mert ez a multban történt, magukkal tábori széke-
ket hozni. Az arab lakosság, amely a sir körüli
területet temetkezési helyül használta, tiltakozott a
restauráció ellen, amelyben, minden bizonnyal a
időknak ezen szent helyhez való joguk kihang-
súlyozását látja.

Most zárták le a Kenesseth-Izrael választói
szavazását, amely szerint 93.000 választásra jogosult
szavazott. Sajnálatos látjuk, hogy az Aguda
propagandája mily erős volt, hogy Jeruzsalem
1000 lelket számláló zsidója közül csak 27.000
szavazott. A jelentkezett felírásra, holott a választási tör-
vény minden 18 éven felüli egyénnek jogot ad a
szavazásra.

A meghalt Fanny Milstein fiatal kommunista nő
emlékére letartóztatott 16 kommunista felett most
kezdett a bíróság. Négyet felmentettek, tizenkettőt
és féltől 4 hónapig terjedő fegyházra ítélték, akik
közül tizet büntetésük lefolytása után az országból
kivágtatának. Az ereci jobboldali sajtó már többbiz-
onyos rámutatott azon jogtalanságra, ami ezen politi-
kusi ítétekkel történik és kifejtette, hogy ezen egyé-
ket, akiknek egyetlen elvitatathatlan hazájuk Erec-
rael, semmilyen büntetést sem áll jogában a bi-
ságnak hazájuktól megfosztani.

Mikveh-Israel a Tel-Avivtól mintegy hat kilo-
méterre fekvő mezőgazdasági mintaiskola, ahonnan
ország legkitűnőbb gazdasági kerülnék ki, most
mepelte 60 éves évfordulóját. Az iskolának jelen-
leg 200 tanulója van, kik az utóbbi évek folyamán
mind elhelyezkedést nyertek az ereci kolóniákon,
mint igen megbecsült szakmunkások, akik különösen
marancstermelés körül tűnnek ki hozzáértő mun-
kakkal. Az iskola földjei a Tel-Aviv-Jerusolaim
szélességét mentén terülnek el, amely teljes hosszában
szőlővel van borítva és így a fiatal faiskolák és
francosok nincsenek kitéve a nálunk annyira ret-
tett poros országot káros hatásának.

Az arab nemzeti front ismét szétszakadás előtt
Felső Muzulmán tanácsal történt konfliktusa
vetkezében Auni bey kényszerülve lett állását
megnylni. Általánosán úgy hiszik, hogy ez a kon-
fliktus, melynek okait mindeddig gondosan kendőzni
kezdtek, rövid időn belül viharos kitöréssel fenyeget.

A Jewish Agency költségvetése évi 620.000
sterlinget irányzott elő a zsidó munkanélküliek
megsegítésére.

A palesztinai segélyalap országsszerte nagy-
súlyú építkezéseket folytat. Jeruzsalem Sanhadria
kerületében most fejeződtek be 18 épület munká-
i, amelyek mindegyikébe több szobás és mel-
lyeliségekkel ellátott lakások vannak. Ugyancsak
segélyalap irányítása mellett több emeletes lakó-
ház épül Haifa melletti telepeken is. Az épületek
közül 22 családnak adnak helyet.

A „Davar“ híradása alapján a palesztinai
export az év első öt hónapjának eredménye
350.000 fonttal emelkedett, az elmúlt év export-
jához viszonyítva.

A palesztinai arab sajtó óva inti a zsidóságot
azon tervének keresztül vitelétől, mely szerint Heb-
ronban leakarnak telepíteni 60 jemeni zsidó családot.

Juliusban 346 zsidó vándorolt be Palesztinába
és 143 hagyta el az országot.

A Bnei-Brak kolónia közelében Izrael Rokach
új városnegyed alapjait rakták le, mely egy amerikai
zsidó nevével viseli, ki egy nagyobb összeggel járult
hozzá a meginduló építkezések fedezéséhez.

Az amerikai zsidók kolóniája rövidesen befe-
jezett tény lesz, mivel a pittsburgi cionisták (kiktől
a kolónia terve kiindult) a megvásárolt 12.000
dunam föld ellenértékét, mintegy 30.000 dollárt
teljes összegében összehozták.

Damaskusból jelentik, hogy az ottani arab la-
kosság 250 zsidó turistát kövekkel dobált meg. A
város előkelőségei felkérték a kormányzót, hogy
utasítsa ki a turistákat, a kormányzó azonban nem
tett eleget ezen kérésüknek.

A napokban nyolc zsidó család, kik az au-
gusztusi zavargások óta távol voltak lakóhelyüktől,
visszatértek Mozzára. Ugyancsak kezdetét vette a
Mozza mellett elterülő téglagyárnak újból való fel-
építése, melynél 30 munkás nyert elhelyezést.

A rison-lezioni valamint a zichron jákobi
szőlőkbe az idén 15.000 kantár szőlőt szüreteltek
a tavalyi 13.000 kantárral szemben. (Egy kantár
megfelel 289 kilónak.)

Elul haváig az ereci eszrog termelőink k. b.
200.000 darab eszrogot adtak el 12.000 font ster-
ling értékben. Egy négy éves fa átlagos hozama,
ezek szerint 14-16 schillinget jövedelmez.

Elul első napjától kezdve naponként százával
zarándokolnak el Jerusalemből zarándok zsidó cso-
portok Rachel ősanánk sírjához, mely éjjel nappal
nyitva áll. Az egész utvonon, valamint a sír környé-
ke angol katonaság őrizete alatt áll.

Jerusalemből jelentik, hogy a napokban lett
megtartva a Misrachi által fenntartott tanítóképe-
dében a záró vizsgák. Tizenegy növendék fejezte
be sikeresen tanulmányait. Az utolsó két szemesz-
terben a következő Talmud traktusokat tanulták:
Béza, Moed-katan, S. bbat, Babe-mezie, Kethubab,
Sanhedrin, Bechorot, Nedorim és végül a Sischa
Sidra-Misna.

A zsidó nemzeti tanács, valamint a jerusalemi
zsidó városi tanács elhatározta, hogy 4000 font
sterling költséggel székházat épít magának. Az épít-
kezéshez az ünnepek után nyomban hozzáfognak.

Az ereci zsidóság Balfour aranykönyvi beve-
zetéséhez a mai napig 1.400 font sterlinget adako-
zott és remélik, hogy az ünnepek alatt még 600-at
fognak felhozni.

Jerusalemből jelentik, hogy az arabok hivata-
los lapja a „Felestin“ válaszképpen Weizmann ber-
lini nyilatkozatára, mely szerint Palesztinában az
araboknak és zsidóknak is helyük van, azt írja,
hogy Palesztina csak az araboké és követel egy
tisztia arab és nem egy arab-zsidó államot.

גמר חתימה טובה

A Cehul-silvaniei Ceire és Ceiroth
Mizrachi גמר חתימה טובה-t kíván az összes mizra-
chista testvérszervezeteinek és összes cionista elv-
társainak.

Az oradeai Zeiroth Mizrachi szervezet, boldog
ujévet és eredményes munkát kíván a Zeiroth Miz-
rachi összes csoportjainak.

Boldog újévet kíván elvbarátainak, rokonainak,
ismerőseinek és üzletfeleinek:

Nussbaum Sámuel, az E. Zs. N. Sz. társelnöke

Berkovits Bernát, a M. E. K. elnöke.

Dr. Várad Ödön, az E. Zs. N. Sz. helyics. elnöke

Katz Rudolf, Oradea

Stern József vaskereskedő, Oradea

Grossmann Jenő műszaki üzlet, Oradea

Lichtmann & László cég, Oradea

Landau Adolf, Oradea

Mizrachi élet Szatmáron

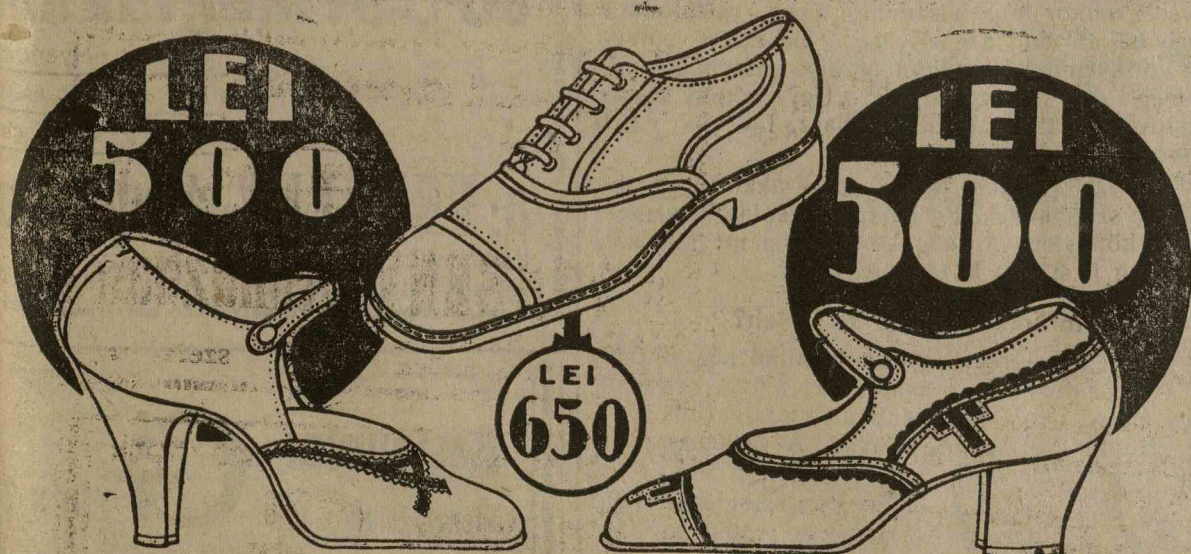
Ros-Hasonoh hetében a szatmári Zeire Mizra-
chi helyi csoportja, vendégül látta az oradeai köz-
pont kiküldöttjét, Zamroni-Nóta Sándor chávért, az
Erdélyrészi Mizrachi mozgalom egyik legagilisabb
tagját, aki egy heti itartózkodása alatt hivatalos
látogatásokat tett a helybeli Mizrachi mozgalom
vezetőinél.

A mult hó 27-én szombat délután 4 órakor
nagy számú közönség előtt a Mizrachi helyiségében
megrendezett Meetingen kétórás beszédében számolt
be a Mizrachi mozgalom aktuális problémáiról és
az oradeai központ működéséről. A Talmud és a
Midrásból vett idézetekkel mutatott rá a Mizrachi
fontosságára és a rá háruló köteleességekre. Beszél
az asszimiláció romboló hatásáról és annak tartha-
tatlanságáról. Megemlékezett arról, hogy a mult év
csalódással teli események után a cionizmus ellen-
ségei kárörvendően gondoltak arra, hogy a cioniz-
mus hatalmas építménye megingott és kezdtek el-
parentálni a cionista mozgalmat. Adatokkal bizonyi-
totta ezen körök tévedését, a palesztinai zsidó
Jisuv hatalmas fejlődését és jövőjét. Ismertette, hogy
a Mizrachi végcélja, a vallásos alapon álló, zsidó
többségű, Zsidó-állam!. Továbbá megemlékezett a
Bécsben nemrég megtartott a Vaad-Hárasi sei Ha-
mizrachi üléséről és annak határozatairól, főleg a
Keren Erec-Israel sel Hamizrachi állásáról és annak
fontosságáról. Bejelentette, hogy a következő két
hónap a Mizrachi szervezet határozata értelmében
a lent említett kampánynak lesz szentelve. Végül
hosszasan foglalkozott a palesztinai eszrog kérdé-
sével, apellálva az ifjúsághoz, hogy fejtsenek ki
propagandát és hassanak oda, hogy minden zsidó
család Erec-jisraeli zsidó eszrogot használjon, nem
pedig idegen — görög vagy arab — eszrogot, mely-
hez zsidó vér és fájdalom tapad.

A jól sikerült Meetinget Fischer Miklós chávér,
a Zeire alelnöke zárta be.

Vasárnap délelőtt, Zamroni chávér, e sorok
írójának kíséretében a Seini-i Zeire Mizrachi lelkes
és szimpatikus gárdáját látogatta meg, hol annak
alcsoportja az Apa községi Zeire, — Luger Adolf
chávér vezetésével — is megjelent. A gyűlést Weisz
Lajos chávér a Seini-i Zeire alelnöke nyitotta meg,
majd Zamroni chávér hosszú beszédében vázolta a
Mizrachi ideológiáját és célkitűzéseit. A gyűlés lel-
kes hangulatban ért véget. Ordentlich Viktor.

Megbízható minőségű hazai gyártmány



Reichard Dezső és fia cég

Várad zsidósága — Borsáért.

Az eddigi kimutatásainkban az akció eredmé-
nyét folytatólagosan közzöltük. Az Intéző Bizottság
gyűjtési munkáját befejezte, mindazonáltal, mint la-
pünk legutolsó számában közzöltük, azok kik még
nem járultak hozzá az akció eredményéhez, ado-
mányait a Kishitelbank helyiségébe küldhetik.

A kimutatásunk folytatását alábbiakban adjuk:

Dr. Hajnal Izsó 85 lei. Blattner József, Zauderer
Aron, Székely Jakab, Vadász Józsefné, Guttmanné,
Gück Lipótné, Török Ferencné, Judovics Meny-
hértné, dr. Simonyi Ernőné, Paloczai, Hirschmann,
Leichtmann, Stein Lajos, Ungár Sándorné, Weisz
Ignác, Mencerné, Bleier, Helfyné, Toma János,
Steiner J. 60—60 Lei. Freiberger M., Salamon
Rafael, Farkas Lajos, Lebovitsné, özv Spitzné,
Susztek Béláné, Oppenheim Ferenc, Friedmann,
Glancz Jenő, Gergely Armin, Winkler Edéné,
Ehrenfeld Sándor, Popper Jakab, Nemes Gézané,
Schusztek Adolfné, Amigóné, Gáspár Dezső, Pártos,
Weck, Brand, Ullmann, Révészné, özv Kaufmanné,
Beck Emil, Kaszovits Károly, dr Hoffmanné, Lang
Mór, Felei Albert, özv Balogh Vilmosné, Pláger
Józsefné, Szántó Hugó, Grünfeld J. Kovács Dezsőné,
Fleischer, Mózes, Roth M. József, Sternberg Mór,
Hersch Izsák, Sternberg Jakab, Benedek, Hönig,
Fürst, Eckstein, Steiner Márton, Spitzer Bern: thné,
Képes Ferencné, özlvszatmári új és 500 lei.

Lapzártakor

Véres zsidó bántalmazások Nagyváradon

Dermedten szorul ökölbe a kéz, a vér pirosra festi a szemeket és izzóan égetni kezdi az agyat. Meddig folyhat még a rendnek ez a kaotikus rendszertelensége? Meddig szaladgálhatnak még büntetlenül brutális fenevadak és pengékkel és kemény fegyverekkel szájukban és meddig kell még a békés polgároknak reszkető inakkal elhagyni lakhelyüket, nem tudva, vajjon élve kerülnek-e még haza? Meddig? . . . A kérdések válasz nélkül maradnak, felelet nincs sehol. És a rend őrei csakugy — mint a polgárság véres filléreiivel fenntartott közigazgatás, némán tűri — és ezzel beleegyezését nyújtja — a vandáli módon elkövetett gaztettekhez.

Ime mi történt!

Morgenstern Ferenc 65 éves hitközségi gondnok, kora reggel öt órakor a templomba indult, hogy a nagyünnepek előtti ájtatosságnak eleget tegyen. Hosszu évtizedeken keresztül a város zsidó társadalmának egyik legbecsültebb polgára lett, amit méltán érdemelt ki jótékonyaságaival és jámbor életével. Ma reggel kegyesekkel kezei között, ismét elindul a Szacsvey uccai lakásából, hogy kora hajnali imáit elvégezhesse. A Szacsvey ucca sarkán két dulakodó emberbe ütközött. Durva szidalmak közben egy életerős fiatalember sulyosan bántalmazott egy Jakabovits Sámuel 80 éves öreg zsidó embert. Morgenstern Ferenc, igazságszeretétől hajtva, embertársa szolgálatára sietett. Erre az ültelgelő pénzügyi tisztviselő — amint ez a rendőrségen kiderült — Morgenstern Ferencet kezdte hatalmas botta! bántalmazni. A tehetetlen öregember jajveszkelésére többen gyűltek össze, de senki sem avatkozott bele a brutális támadásba. Az öreg ember végül segítségért kiabált, de a közbiztonság őrei sehol sem mutatkoztak. Azaz hogy mégis. . .

A nagyvárad 85-ös gyalogezred két zupás őrmestere sietett a dulakodás helyére és indiai csatalkálásokkal ők is hozzáálltak Morgenstern Ferenc ültelgeléséhez. Előkerültek a derékszij, bikacsök, korbács és a szöges cipőtalpak.

Morgenstern Ferenc véresen bukott el az ucca aszfaltján és eszméletét veszítve, hurcolták végig a zupás őrmesterek a tehetetlen öreg embert az ucca porában. Fejéből ömlött a vér és minden tagja sulyos sérüléseket szenvedett. Egy félórai gyalázatos ültelgelés után, végül előkerült a rend éber őre és elővezették a támadókkal együtt Morgenstern Ferencet is, aki csak a járókelők támogatásával tudott a felszólításnak eleget tenni.

A rendőrségen jegyzőkönyvet vettek fel, amiből kiténik, hogy *Morgenstern Ferenc 65 éves tehetetlen zsidó ember, inzultálta az állam egyik, Bár Florian nevű pénzügyi tisztviselőjét és a hadsereg két őrmesterét.*

A tényállás pedig az, hogy az utóbbi napokban rendszeresen megismétlődnek a fenti atrocitások, amelyeket a kora reggeli órákban „felelőtlen tényezők” a zsidó templomba igyekvő aggastyánokkal szemben elkövetnek. A rendőrség figyelmét mindez ugyancsak rendszeresen e'kerüli. A zsidó polgárság békés türelmének is vége lehet. A sorozatos támadó inzultusok *feltétlenül belátásra kell bírják az illetékes polgári és katonai hatóságokat.*

Elvárjuk, hogy az illetékesek az *ígéreteken kívül*, komoly szankciót léptetnek életbe, hogy a közbiztonságot ily módon megcsufoló inzultusok, a jövőben elő ne forduljanak!!!

Daniló Nagykarolyban ütötte fel tanyáját

Néhány hete annak, hogy Constantin Daniló, az ismert antiszemita vezér. Nagykarolyban, ütötte fel tanyáját. Azóta Nagykaroly és környékének egész zsidó lakossága állandó rettegésbe él azon fektelen izgatások miatt, melyet ezen nyugtalan vérű és mosdatlan száju, emberi érzésekből kivetközött fenevad kifejt. A vásárok alkalmával a töle megszokott módon *lázit és hívja fel a parasztságot a zsidó lakosság lemészárlására.* A hivatalos körök mindezek daczára tétlenül szemlélik Daniló működését és semmit sem tesznek az ember-életre törő lázító propagandájának letörésére. *Mikor látja már elérkezettnek a kormány az időt, hogy véget vessen ezen csakis anarchiához vezető állapotoknak?*

A legelőkelőbb zsidó folyóirat az egész világon elismert

MULT ÉS JÖVŐ

Szerkesztője: Dr. PATAI JÓZSEF

Minden egyes szám gazdagon illusztrált gyönyörű album. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: BUDAPEST, VI. RÉVAY-U. 14.

ZSIDÓ HUMOR

Ferencz József császár és Rabbi Simon Szófer.

Imeretes dolog, hogy Rabbi Simon Szófer Krakó nagynevű rabbija nagy rokonszenvvel lett fogadva a császári udvarban. Szokása volt a császárnak, hogy ha Krakóba jött, elment a zsidó nagytemplomba is. Olyankor a császár arcképe fel volt akasztva a falra.

Egy alkalommal a császár megérkezett Krakóba és amint eljött a templomba, az előjárók megörkönyödve vették észre, hogy a falról titokzatos kezek szándékosan eltávolították a császár arcképét.

Ahogy a császár belépett a templomba, azonnal észrevette a kép hiányát. Kérdőre vont Rabbi Simont, aki így válaszolt.

Uram, királyom, van nekünk egy micvánk és annak töfilin a neve. Ez egész multunk, tradíciónk jelképezője. Minden nap magunkra öltjük és emlékezünk a különözö kegyekre és történelmi eseményekre. Szombaton nem kell töfilinbe imádkoznunk. Mert a szombat szentsége maga mindezt a symbolumot pótolja és mindezt jelképezi és képviseli. Tehát akkor nem is szabad hozzányulni. Tehát, ha tulzott symbolumot használunk, azzal csak kisebbitjük a lényegét. Így van ez Ófelségével is. Amikor nincs itt felséges Urunk, kell egy symbolum, amely a koronás személyt pótolja. Azonban, ha a koronás személy közöttünk van, nem is szabad a festményt kifüggeszteni, mert ezzel Ófelsége személyét kisebbitenék.

A hosszú lélekzetű hitszónok, (Béca 15 b.)

R. Eliezer egyszer egész napon át fejtegette az ünnep jelentőségét ájtatoskodó hivei előtt. A hallgatóság egy része elunta a hosszú prédikációt és eltávozott. Gúnyosan jegyezte meg a mester:

— Ugylátszik, ezekre kitűnő ebéd várokozik otthon, azért sietnek olyan nagyon.

Az első csoport példáját azonban csakhamar mások is követték.

— Egy-két hordó bor ezeknek a pincéjében is áll bizonyára, — mondá a mester.

Mikor pedig a harmadik csoport is elhagyta a termet, gúnyos mosoly jelent meg R. Eliezer ajakán.

— Ezek szegények, csak kicsiny korsókkal rendelkeznek.

Midőn aztán a negyedik csapat emberei is kivonulni készültek, a rabbi türelmetlenül felkiáltott:

— Ezek bizonyára egy pohár borra számíthatnak csupán! — Azután rendíthetetlen nyugalommal folytatta prédikációját.

A néphumor azzal toldotta meg a talmud elbeszélését, hogy az egyházi odament volna a hosszúlélekzetű hitszónokhoz, s átnyujtva neki a templom kulcsát azt mondá:

Tiszteletes uram, itt a templom kulcsa, zárja be kérem maga a templomot, ha majd befejezte prédikációját.

Se nem többet, se nem kevesebbet.

„Laj szájszifu, velaj szigrou“ int a Szentírás a parancsolatok megtartásában. Se nem többet, se nem kevesebbet. Az utóbbi érthető az első hallásra, míg az első tételt szinte kétékedve fogadjuk. Egy elmés pap erre a következő magyarázatot adta:

Két testvér élt egy faluban, az egyik telve minden földi jóval, de talán még több fukarsággal, a másik viszont szegény volt.

Egy alkalommal vagy 10 klg. zsirt kért kölcsön bátyjától és amikor visszajuttatta, 11 klg-ot küldött Fivére csodálkozva tudakozódott az okot illetőleg, öccse azt a felvilágosítást adta, hogy bizonyosan megszapordott.

Nemsokára ezután lakodalomra készült az ifjabbik, a leányának egybekelési ünnepélyére. Kölcsönkérte a hétágu ezüst gyertyatartót. Zsugori barátunk szívesen adta, gondolván, hogy egy ággal talán ez is meg fog szaporodni. Vár egy-két hétig, a gyertyatartót csak nem küldik. Megkérdezi a fivérét, mikor látja viszont értékes tulajdonát? „Nagy baj történt, a gyertyatartó meghalt“, „Meghalt“, hőkken fel Harpagon utódja, „hát hogy halhat meg egy gyertyatartó?“ „Ugy ahogy a zsir megszapordhat“, hangzik a válasz. Így van ez a parancsolatokkal is.

Ha valaki többet tartana meg, akkor új parancsolat k szülnének. És ha parancsolatok születhetnek, könnyen, sőt még könnyebben megtörténik, hogy még is halhat közülük egy pár.

Wie kommt Hojdu zu küsch?

Egy elég előrehaladott orth. hitközség új rabbija első péntek este a templomba lépve, csodálkozva hallja, hogy a chaszidikus szefard ritus szerinti „Hojdú“-vel kezdik az imát. Az askenaz ritus nekik nem is felel meg.

Az első esküvőnél ugyancsak meglepetésben volt részé. A chüpe után valóságos csókvihar keletkezett.

A rabbi csak annyit mondott:

„Wie kommt Hajdu zu küsch?“

Felhívás.

Értesitem a n. é. közönséget és a f. vevőkörömet, hogy modernül felszerelt orth. koszalami hentesárugyáramban s legjobb minőségű készítmények jönnek forgalomba hozva, Szives páfogást kér

MARTIN PÁL jun.

ארטוד' כשר HENTESÁRUGYÁR ארטוד' כשר
C L U J, Piața Mihai Viteazul 25.

Nyugodtan fog aludni, ha

EXPRESS POLOSKA irtó

használ. Kapható

STERN S. ENDRE

Egy üveg ára 15 Lel CÉGNEL ORADEA, Zöldta-u. 10
Telefon: 378

Téli szörme különlegesség

megérkeztek, azokat a legolcsóbb árban csátom a nagyrabecsült vevőközönség kezésére. Szives pártfogást kér

Oradea, Nagypiao-tér 14. **Ungár Be**
szücs és szörmedr

Legolcsóbban az ünnepekre fehér kalapot, nyakkendő mindennemű férfidivat

Horbátnál

Oradea, Reg. Ferdina
szerezhet be

Cégem a „Közérdek“ kötelékébe tartoz

Nagy áresés a zsirpiacon

Az egész országban csakis én szállítom a legfrisebb, nyáron olvasztott

ארטוד' כשר LIBAZSIRT ארטוד' כשר

a legolcsóbban, vasuton és FRIEDMANN SA
postán, saját bödönömben. Oradea, Cuza Voda 8

A legszebb !! Zománccfé

gallérok
tisztítja a

KLEIN Gőzmosóda

Szent János ucca. 4.

VEGYILEG tisztít mos vasal

BORGOS

vegytisztító

férfi és női ruhák
Fehőrnemű, gallómosást

Bazár épület
Színház oldal.

LITHYNIA

ásványviz rendszeres ivása által érhető el.

Kapható mindenütt.

Főlerakat: Str. Nicu Filipescu (Szarvas-sor) 2

TELEFON: 1-76

50%-ot megtakarít

ha szövet, selyem, b

sony, vászon és d

masztáru szükséglet

a VERSENY áruházban

Rákóczy-ut 14 sz.

Apolló palota mellett

szerzi be

ארטוד' כשר

Restaurant

Oradea, Zöldfa-u. 10.

Grosz

Timișoara, Lloyd-sor 8.

Utazóknak 10% engedmény